

Oordeelsvormende vergadering Papendrecht

Voorstel
Openbaar

Vergadering van 22 juni 2023
Zaaknummer: 2023-0068890

Perspectiefnota 2023-2028

Bevoegde portefeuillehouder: Sophia de Keizer

Betrokken portefeuillehouder(s): Arno Janssen; Jan Dirk van der Borg; Arjan Kosten; Jaco van Erk; Margreet van Driel;

Wettelijke basis (aanvullend)

Artikel 192, lid 1 van de Gemeentewet

Fatale termijn:

Als basis voor het opstellen van de begroting 2024-2028 is vaststelling van de Perspectiefnota 2023-2028 uiterlijk 6 juli 2023 vereist.

Gevraagd besluit

1. De financiële ontwikkelingen in de Perspectiefnota 2023-2028, onderdelen 1 t/m 91, vast te stellen.
2. Het positieve resultaat van de programmabegroting 2023 groot € 2.539.500 negatief bij te stellen met € 2.483.500 tot een voordelig resultaat van € 56.000.
3. Het gewijzigde investeringsprogramma 2023 vast te stellen.
4. De Perspectiefnota 2023-2028 als basis uit te werken in de meerjarenbegroting 2024-2028.

Inhoud

Inleiding

In de voorliggende Perspectiefnota 2023-2028 worden de beleidsmatige en financiële ontwikkelingen voor zowel het lopende begrotingsjaar als voor de komende jaren 2024 tot en met 2028 geschetst. Met de behandeling van de perspectiefnota geeft de gemeenteraad het college richting mee, inclusief de financiële kaders, om deze verder uit te werken in de meerjarenbegroting 2024-2028. Vanaf 2027 zien we een tekort ontstaan in de begroting. Dat wordt veroorzaakt doordat de maatregelen die zijn getroffen in het landelijke coalitieakkoord vanaf 2026 worden teruggedraaid en een nieuwe financieringsystematiek wordt gehanteerd voor de algemene uitkering (gemeentefonds). Het huidige resultaat is voor nu indicatief. Wanneer de meicirculaire 2023 is ontvangen zal een raadsinformatiebrief, inclusief bijgesteld meerjarenperspectief, opgesteld worden.

Beoogd effect

De gemeenteraad in gelegenheid te stellen het budgettair kader 2023 te wijzigen en kaders mee te geven voor het opstellen van de meerjarenbegroting 2024-2028.

Argumenten

1.1. Budgetrecht raad

Met deze perspectiefnota wordt de gemeenteraad in de gelegenheid gesteld haar budgetrecht toe te passen en de begroting structureel of incidenteel te wijzigen.

1.2. De perspectiefnota biedt kaders voor de uitwerking richting meerjarenbegroting.

De raad kan met de perspectiefnota het college kaders meegeven voor de verdere uitwerking richting de meerjarenbegroting 2024-2028. Na vaststelling van de perspectiefnota zullen de ontwikkelingen als basis worden opgenomen in de uitwerking van de Begroting 2024-2028.

Kanttekeningen

1.1 Ontwikkelingen worden scherp in de gaten gehouden.

De ontwikkelingen gaan door en hebben altijd een effect op de financiële huishouding. Wij houden dit scherp in de gaten. Niet elke ontwikkeling die we zien is meteen financieel te vertalen. Deze ontwikkelingen merken we aan als risico's. We begroten alleen ontwikkelingen die concreet zijn, onvermijdelijk of waarover besluitvorming heeft plaatsgevonden.

Financiën

Op basis van de huidige inzichten is er tot en met 2026 sprake van een structureel sluitende begroting. Vanaf 2027 ontstaat er een begrotingstekort. Ook de onzekerheden met betrekking tot de financiële verhouding tussen Rijk en gemeenten, de toekomstige projecten en dynamische economische en maatschappelijke ontwikkelingen maakt het noodzakelijk dat in 2024 voorbereidingen worden getroffen om de financiële huishouding naar de toekomst toe in balans te krijgen.

Uitvoering

Na behandeling van de Perspectiefnota 2023-2028 in de gemeenteraad zal voor het begrotingsjaar 2023 de begroting worden bijgesteld. Voor de overige jaren zullen de ontwikkelingen betrokken worden bij het opstellen van de meerjarenbegroting 2024-2028.

Communicatie & participatie

De perspectiefnota 2023-2028 komt beschikbaar via de website van de gemeente Papendrecht.

Duurzaamheid & ecologie

-

ICT

-

Alle relevante stukken zijn voor u ter inzage gelegd.

Burgemeester en wethouders van Papendrecht,

Bijlagen

1. Perspectiefnota 2023-2028 definitief.pdf

Perspectiefnota 2023-2028

Versie: 30-05-2023

Voorwoord

Het bestuursakkoord is een belangrijke bron en daarmee leidend geweest voor ons collegeprogramma. Uiteraard is dat een vorm van een strategische visie die voor ons college de komende vier jaren van belang is. Sterker nog, ook in de periode daarna zal het collegeprogramma doorwerken. In het collegeprogramma zijn acht hoofdthema's verwoord die samen het geheel vormen van waar onze gemeente voor staat. Het gaat om de volgende thema's:

1. Vitale bevolkingsomvang en -samenstelling (sturen via bouwen).
2. Positie in de regio
3. Toekomstbestendige economische structuur
4. Houding in de duurzaamheidstransitie
5. Omgaan met mobiliteit
6. Toekomstbestendige sociale structuur
7. De leefomgeving
8. Bestuur en toekomstbestendige gemeentelijke organisatie

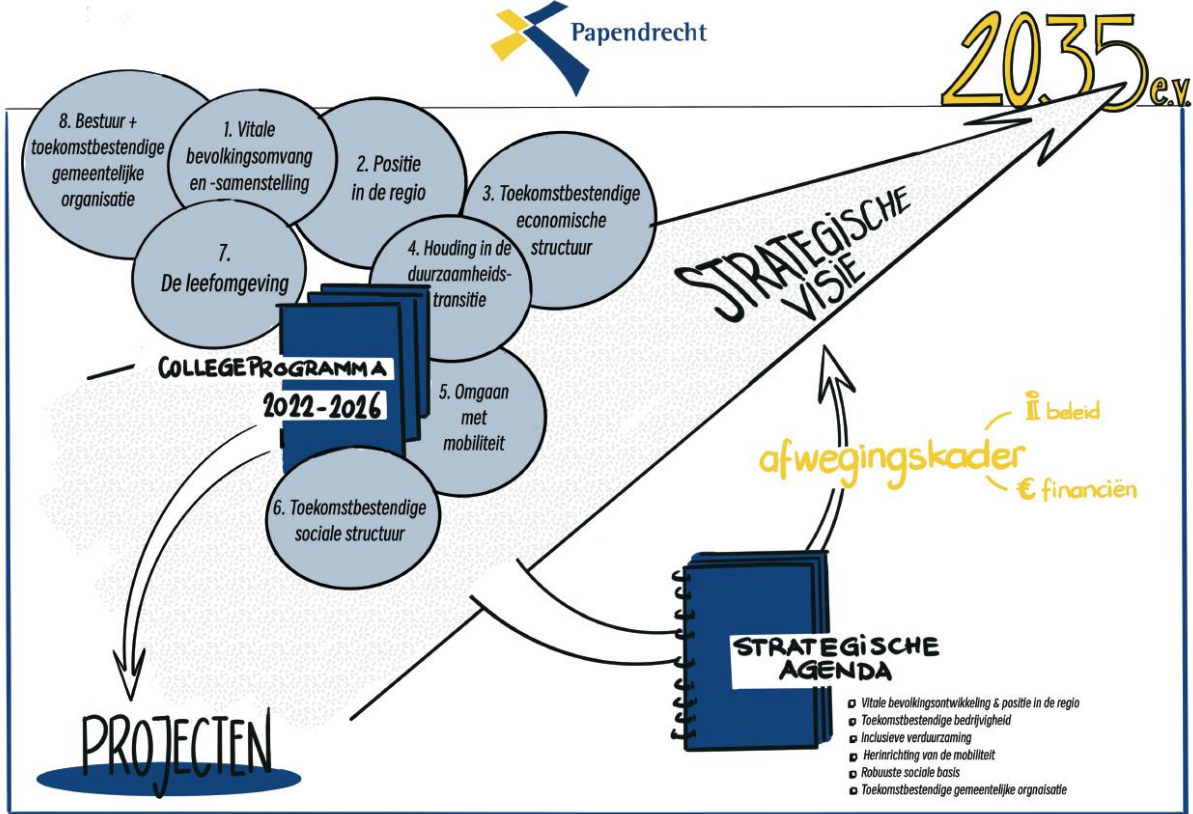
Wij werken aan deze thema's op een open, transparante en proactieve manier. Ons college geeft hiermee vertrouwen en is betrouwbaar. Goede communicatie en participatie waar nodig vinden wij belangrijk. Wij zijn positief, realistisch en zijn bereid keuzes te maken, ook voor de langere termijn. Daarin zijn de bovenstaande thema's leidend.

Vanuit deze thema's geredeneerd zijn in het collegeprogramma een aantal grote projecten beschreven, die in de huidige collegeperiode moeten worden gestart of uitgevoerd. Het gaat dan om onder andere de volgende grote inhoudelijke opgaven:

- Huisvesting onderwijs
- Bouwprojecten
- Mobiliteit
- Veiligheid
- Sociaal domein
- Openbare ruimte
- Vastgoed
- Verduurzaming

Het college is op dit moment bezig om te bouwen aan een strategische agenda die gebaseerd is op de thema's uit het collegeprogramma. De uitwerking van die agenda leidt tot een strategische visie. Een strategische visie die ver over de horizon van het collegeprogramma heen gaat en waar scenario's onderdeel van uitmaken. En daarmee kan die visie ook een belangrijke inhoudelijke leidraad vormen voor de gemeenteraad en het college bij het wegen van het belang van toekomstige voorstellen omtrent de grote projecten en de grote inhoudelijke opgaven.

Uiteraard zijn de financiële mogelijkheden van groot belang. Desondanks vinden wij als college dat de strategische visie niet gedomineerd mag worden door een beperking in financiële mogelijkheden. We moeten kunnen bouwen aan de droom, waarbij de gerealiseerde werkelijkheid wellicht iets minder fraai zal zijn, maar wel herkenbaar is gebaseerd op de toekomst.

Inhoud

Voorwoord	3
I. Inleiding	6
II. Beleidsontwikkelingen.....	10
III. Financiële ontwikkelingen.....	19
Bijstelling meerjarenperspectief 2023-2028	19
Toelichting Financiële ontwikkelingen meerjarenperspectief 2023-2028.....	21
Bijstelling Investeringsprogramma 2023 – 2028.....	34
Bijlage 1: Lijst van afkortingen	36

I. Inleiding

We leven in een tijd van zekere onzekerheden

Vanuit financieel perspectief willen we de toekomst zo goed en zuiver mogelijk voorspellen. De voorspelbaarheid is de laatste jaren onder druk komen te staan. In deze inleiding schetsen wij een beeld, ook met inzichten verkregen uit de cijfers rondom de Jaarrekening 2022, van de zekerheden en onzekerheden met betrekking tot onze financiële toekomst.

Ontwikkelingen arbeidsmarkt

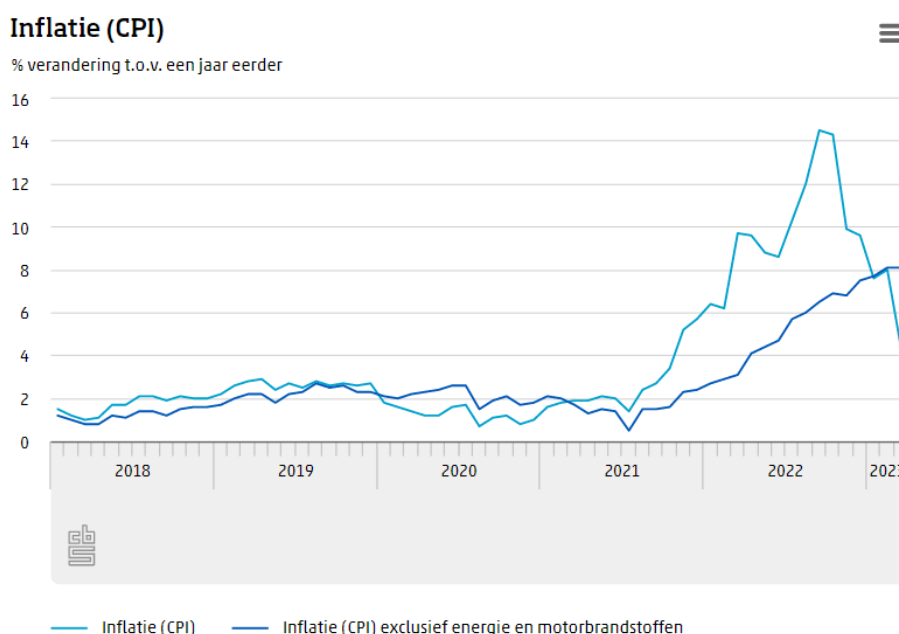
Het Centraal Planbureau (CPB) geeft aan dat in veel (essentiële) sectoren op dit moment sprake is van een groot tekort aan medewerkers. En die krapte op de arbeidsmarkt houdt naar verwachting nog twee decennia aan. Op dit moment groeit de beroepsbevolking nog met gemiddeld 76.000 mensen per jaar, maar na 2025 loopt deze groei terug naar nul per jaar in 2040. Het CPB denkt dat er een groot risico is voor langdurige krapte op de arbeidsmarkt. Dit structurele karakter, onder andere vanwege de vergrijzing, zal ondanks de verwachte groeivertraging niet verdwijnen. Daarmee dreigt de krapte op de arbeidsmarkt de gemeentelijke ambities onder druk te zetten.

Met de verwachting dat de krapte op de arbeidsmarkt nog jaren zal aanhouden, o.a. door de vergrijzing, is de noodzaak voor een nieuwe regionale strategische benadering van het arbeidsmarkt vraagstuk groot en zal hierop geïnvesteerd moeten worden. We kennen inmiddels een grote mobiliteit in onze organisatie en zijn veel tijd kwijt met het vinden van nieuwe medewerkers in vaste dienst en als dat niet lukt via inhuur. We constateren dat het kwaliteitsniveau van de organisatie daarmee op langere termijn onder druk staat. We zien tevens een toenemende behoefte over bijna de hele linie van de organisatie aan uitbreiding van de formatie. Naast het feit dat de kosten voor arbeid in onze organisatie stijgen, is het de vraag of we zonder verdere formatie-uitbreiding onze ambities kunnen waarmaken.

Het angstbeeld van blijvende hoge inflatie en loonontwikkelingen CAO

De inflatie is vanaf 2021 tot voor ons ongekende hoogten gestegen (zie tabel CBS). Daarbij spelen de energieprijzen een belangrijke rol, maar ook de prijzen voor grondstoffen en arbeid die worden doorberekend in de consumentenprijzen.

Deze landelijke effecten zijn ook lokaal merkbaar. De prijsstijgingen zetten bijvoorbeeld aanbestedingen onder grote druk (het is lastig de kosten van investeringen goed te ramen). Een gevolg van de prijsstijgingen en daarmee de daling van de koopkracht is dat er forse eisen zijn gesteld in de CAO-onderhandelingen. In alle sectoren zien we een stevige groei van de lonen. De gemiddelde loonstijging bij gemeenten in 2023 is ruim 9%, waarbij de laagste inkomens er het meest op vooruit gaan. Er is een zeker risico dat de loonstijgingen weer leiden tot prijsstijgingen en we derhalve in de gevreesde loonprijs spiraal komen.

Financiële verhouding Rijk-gemeenten

Onze belangrijkste inkomstenbron is de Algemene Uitkering, geld van de rijksoverheid. Dit is geregeld in de Financiële Verhoudingswet. Het Rijk bepaalt de hoogte van het Gemeentefonds. Dit Gemeentefonds beweegt mee met de rijksuitgaven. Extra uitgaven en bezuinigingen hebben direct invloed op de omvang van het fonds. Dit krimpt of groeit mee met de rijksuitgaven. Deze beweging heet accres. In de maand april 2023 zijn er veel publicaties geweest over bezuinigingen op de rijksuitgaven. Dat betekent dat met enige vertraging ook op de uitkering aan de gemeenten wordt bezuinigd. Hoe groot de daling van die inkomsten is weten we op dit moment nog niet. Het is wel weer een risico voor onze meerjarenbegroting.

Opvang vluchtelingen en Oekraïners

Wij leveren een bijdrage aan de opvang van vluchtelingen en Oekraïners. Naar verwachting zal de stroom asielzoekers en vluchtelingen in ieder geval in 2023 groter worden. De oorzaak is onder andere de grote onrust in sommige delen van de wereld. Dat geldt uiteraard ook voor de mensen uit de Oekraïne. Ons uitgangspunt is dat het een minimale impact heeft op de financiële middelen. Er moet ook rekening worden gehouden met steeds meer inzet van zowel de organisatie als het bestuur. We weten uiteraard op dit moment niet wat de toekomst betekent ten aanzien van de opvang van vluchtelingen en welke positie de rijksoverheid hierbij inneemt.

Grote projecten en de uitdaging om deze investeringen te financieren

Als we vanuit een meerjarenperspectief kijken zien we dat we ten aanzien van een aantal grotere tot zeer grote projecten investeringen worden gevraagd. We kunnen dan denken aan (en het is zeker geen uitputtende lijst) projecten als:

- Integraal Huisvestingplan primair onderwijs
- Huisvesting VO-scholen
- Herinrichting begraafplaats
- Maatregelen mobiliteitsplan
- Herijking kompas sociaal domein
- Kwaliteit openbare ruimte
- Verduurzaming gemeentelijk vastgoed en het accommodatiebeleid
- Integraal Veiligheidsplan

Het gaat soms om grote sommen geld benodigd voor de investering en daarmee ook hoge exploitatielasten (kapitaallasten) met stevige gevolgen voor de (meerjaren) begroting. Daarbij speelt mee dat hoe langer we wachten met de investering hoe hoger deze wordt. Deze extra complexiteit is aan de orde omdat de prijzen van die investeringen (de verwachte kosten) ook fors zijn gestegen en stijgen, terwijl ook de rente op de kapitaalmarkt stijgt. Onze investeringen worden dus groter en geld lenen daarvoor wordt duurder. Het beslag op de middelen wordt daarmee groter.

Aanpak voor geschetste financiële problematiek

Op 29 maart 2023 heeft het college op basis van de geschetste situatie zoals hiervoor beschreven gekozen voor de volgende aanpak uit twee blokken:

Blok 1: Meerjarenvisie en integraliteit	We hebben een aantal visiedocumenten met actiepunten zoals het Bestuursakkoord en het Collegeprogramma. De daarin genoemde opgaven beschouwen we vanuit een meerjarenperspectief. Van belang daarbij is dat we integraal kijken en zoeken naar mogelijkheden om zaken te combineren en hierop te focussen.
Blok 2: Kijken naar de wijze van begroten	We onderzoeken waar we eventueel inzet kunnen verminderen of stoppen. We betrekken daarbij uiteraard elementen als wettelijk of niet-wettelijk, kerntaak of niet, meer op risico begroten, etc. Ook zoeken we naar mogelijkheden om te temporeren, en dus om meer gefaseerd van A naar B te komen. We werken toe naar een weerbare en wendbare begroting.

Strategische visie

Om de goede beleidsmatige keuzes door de raad en het college te kunnen maken is een strategische visie onontbeerlijk. Het gaat dan om een doorkijk naar tenminste 2030 en zo mogelijk verder. Wat voor gemeente willen we zijn? Wat zijn visie- en beleidsspeerpunten de komende jaren? Vanuit een analyse van de huidige situatie ontwikkelen we een visie voor de toekomst. De uitwerking daarvan helpt bij het maken van keuzes en het nemen van beslissingen.

Expert mening

Als een extra check of wij de financiële situatie op de langere termijn in een juist perspectief zien, organiseren wij in september een raadsbijeenkomst met een externe deskundige. Wij zien dit als een nuttige avond in de aanloop naar de begrotingsbehandeling.

Financiële status op hoofdlijnen

Hieronder wordt het structureel financieel meerjarenperspectief weergegeven. Het financieel toezicht door de provincie is gebaseerd op het structureel begrotingsevenwicht. Daarom wordt het begrotings-saldo gecorrigeerd met de incidentele baten en lasten.

De maatschappelijke, wettelijke en economische ontwikkelingen blijven in hoog tempo doorgaan. Daarnaast zijn er nog de ambities uit het collegeprogramma wat de druk op het financieel meerjarenperspectief doet toenemen. Na verwerking van de opgenomen financiële ontwikkelingen in de perspectiefnota 2023-2028 ziet het meerjarenperspectief als volgt uit:

Financieel meerjarenperspectief 2023-2028	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Structureel begrotingssaldo na 1ste begrotingswijziging 2023	€ 4.477.000	€ 5.707.000	€ 6.502.000	€ 3.121.000	€ 275.000	€ 275.000
Begrotingssaldo na 1ste begrotingswijziging 2023	€ 2.539.500	€ 5.092.000	€ 6.407.000	€ 2.971.000	€ 220.000	€ 220.000
Saldo Perspectiefnota 2023-2028 structureel	€ -952.500	€ -3.058.000	€ -3.027.000	€ -2.754.000	€ -2.783.000	€ -3.285.000
Saldo Perspectiefnota 2023-2028 incidenteel	€ -1.531.000	€ -41.000	€ -66.000	€ -45.000	€ 100.000	€ 100.000
Totaal saldo Perspectiefnota 2023-2028	€ -2.483.500	€ -3.099.000	€ -3.093.000	€ -2.799.000	€ -2.683.000	€ -3.185.000
Structureel begrotingssaldo na Perspectiefnota 2023-2028	€ 3.524.500	€ 2.649.000	€ 3.475.000	€ 367.000	€ -2.508.000	€ -3.010.000
Begrotingssaldo na Perspectiefnota 2023-2028	€ 56.000	€ 1.993.000	€ 3.314.000	€ 172.000	€ -2.463.000	€ -2.965.000

In het bovenvermelde begrotingssaldo 2023-2028 dient rekening te worden gehouden dat er vanaf 2024 een claim op de algemene uitkering (meicirculaire 2023) is gelegd van gemiddeld € 1,5 mln. ter compensatie van sterk gestegen loon- en prijsstijgingen en volumegroei. Hier zit een risico dat wanneer de meicirculaire 2023 onvoldoende stijgt, het begrotingssaldo negatief moet worden bijgesteld.

Het financieel meerjarenperspectief laat nu al zien, buiten de grotere projecten die er nog aankomen en de onzekere economische vooruitzichten als gevolg van landelijke en mondiale ontwikkelingen, dat we voorbereidende maatregelen moeten gaan treffen om het financieel meerjarenperspectief in balans te houden. In 2024 zal er een traject worden opgestart om de financiële positie naar de toekomst toe ook op orde te houden:

- We beoordelen de programma overstijgende activiteiten en combineren deze activiteiten waar dit leidt tot doelmatige en goedkopere uitvoering.
- We gaan meer op risico begroten en daarbij nemen we ook mee of de aan de activiteiten verbonden budgetten en beschikbare capaciteit voldoende in balans zijn.

Wat komt er mogelijk nog financieel op ons af?

In het gepresenteerde financieel meerjarenperspectief is nog geen rekening gehouden met alle ontwikkelingen die wij voorzien. Dat kan ook niet omdat nadere uitwerking noodzakelijk is inclusief besluitvorming om dit financieel concreet op te kunnen nemen. We noemen o.a.:

1. In 2023 zijn er bij de eerste begrotingswijziging 2023 veel onderzoeken ingepland wat mogelijk leidt tot investeringen of structurele uitgaven.
2. We hebben te maken met grote projecten die voor de komende jaren op stapel staan en ook nog verder uitgewerkt moeten worden. We noemen, niet limitatief:
 - In 2023 zal het nieuwe gemeentelijke rioleringsplan (GRP) worden vastgesteld. We verwachten dat de investeringen zullen toenemen. Aangezien de werkzaamheden niet alleen in de riolering gaan zitten maar ook in het openbreken en opnieuw inrichten van de wegen worden niet alle investeringskosten toegerekend aan de rioolheffing.

- Een voorzichtige inschatting met betrekking tot de uitvoering lokale fietsagenda vraagt om een investering van ongeveer € 3 mln. Op basis hiervan nemen vanaf 2027 jaarlijks de kapitaallasten toe met een bedrag € 65.000.
- Binnen de begroting worden structurele middelen vrijgemaakt, conform het eerder gepresenteerde voorlopige dekkingsplan, om de investering in de huisvesting VO-scholen te kunnen dekken. Rekening houdend met een hogere rente op de kapitaalmarkt en de investering nog wel gebaseerd op het oude prijspeil 2022 met een jaarlijkse "normale" indexatie, is de prognose dat er nog extra € 0,2 mln. dekking gevonden moet worden. Het zal onvermijdelijk zijn dat de geprognosticeerde investeringsomvang van € 90 mln. ook onder druk komt te staan ondanks er rekening is gehouden met een jaarlijkse indexatie. We kunnen hier nog keuzes in maken om de investering bij te stellen, maar een risico is zeker aanwezig dat de investeringskosten stijgen.
- In 2023 zal nadere uitwerking plaatsvinden over het uitvoeringsplan accommodatiebeleid en het Integraal Huisvestingsplan. Indicatief zullen de kapitaallasten structureel oplopen tot een bedrag van € 1,5 mln. tot € 2 mln. Hierin zijn uiteraard nog keuzes te maken. De toenemende lasten zullen verspreid over de komende 20 jaar plaatsvinden.
- Uitvoeringsplan integrale veiligheid zal meerdere scenario's kennen waarover nog een besluit genomen moet worden. Indicatief betekent dit een structurele last van tussen de € 0,63 mln. en € 1,4 mln. Het betreft hier naast integrale wijkaanpak ook het treffen van voorzieningen voor verkeersveiligheid in de wijken.
- In 2023 wordt een nieuw mobiliteitsbeleid (het Mobiliteitsplan) opgesteld. Het mobiliteitsplan zal meerdere investeringen met zich mee brengen. In het collegeprogramma is hier al een eerste indicatie gegeven van € 2,5 mln.

Hiermee rekening houdend ontstaat er de komende jaren, en nog echt indicatief, een aanvullend structureel effect op de begroting van afgerond € 3,5 mln. tot € 4,5 mln. per jaar. Aangezien dit nog maar indicaties zijn op nader uit te werken plannen vormen deze nog geen onderdeel van het financieel meerjarenperspectief, maar versterken wel de begrotingsopgave waar we de komende jaren voor staan.

De financiële ontwikkelingen en risico's zijn uitgewerkt in hoofdstuk III.

Proces

Door het vaststellen van deze perspectiefnota stemt de raad naast budgetaanpassingen voor het lopende jaar 2023 ook in met de basisuitgangspunten voor de begroting 2024 - 2028.

II. Beleidsontwikkelingen

In dit hoofdstuk geven wij een breder beeld van wat we het komende jaar zien aan beleidsontwikkelingen die op ons afkomen en waarop we ons moeten voorbereiden. Het is geen limitatieve opsomming, maar het betreft wel de meest relevante ontwikkelingen die nu bekend zijn.

De landelijke economische vooruitzichten

De oorlog in Oekraïne en de sterk verminderde gasleveranties uit Rusland hebben in 2022 tot hoge energieprijzen en een forse toename van de economische onzekerheid geleid. Sinds begin 2023 dalen de (olie- en) gasprijzen op de groothandelsmarkt weer. Dat laatste is het gevolg van onder meer de zachte winter en een afname van het gasverbruik in Europa. Omdat deze daling echter vertraagd wordt doorgegeven aan huishoudens en bedrijven, geven zij nog relatief veel geld uit aan energie; dit drukt de bestedingen. Daar staat tegenover dat huishoudens hiervoor door overheden deels worden gecompenseerd. Verder draagt ook de krappe arbeidsmarkt gedurende de ramingsperiode bij aan de consumptie in Europa. De economische groei voor de eurozone komt in 2023 uit op 0,8%. In 2024 neemt de inflatie naar verwachting verder af waardoor de economische groei versnelt naar 1,5%.

De inhaalgroei na corona neemt steeds verder af. Daar staat tegenover dat de Chinese economie in 2023 herstelt. China beëindigde eind 2022 het Zero-Covid-beleid waardoor de verwachting is dat bedrijven en havens niet meer dichtgaan.

In vergelijking met andere landen heeft de Nederlandse economie het de afgelopen jaren zeer goed gedaan. Op macroniveau is de Nederlandse economie het afgelopen jaar meer gegroeid dan die van andere landen. Een aantal verklaringen voor lagere groei bij andere landen ligt voor de hand: zo heeft de Duitse industrie zwaar te lijden gehad onder de energiecrisis, is inflatie in de Verenigde Staten al langer een probleem en valt de Britse groeivertraging vermoedelijk primair te verklaren uit een combinatie van de impact van corona en Brexit. Desalniettemin blijft de sterke groei van de Nederlandse economie een puzzel en het CPB wil naar de oorzaken daarvan de komende tijd meer onderzoek doen.

Ondanks inflatie en pessimisme onder consumenten is de consumptie gegroeid. In 2022 was de consumptiegroei met 6,6% zelfs buitengewoon sterk. Dit is verrassend in het licht van een historisch laag consumentenvertrouwen en een hoge inflatie, maar hierbij moet worden opgemerkt dat 2021 nog een jaar met veel coronabeperkingen was waardoor de consumentengroei in 2022 enigszins geflatteerd is. Bovendien droeg de sterke werkgelegenheidsgroei in 2022 bij aan het beschikbaar huishoudinkomen en hebben de spaarbuffers die tijdens de lockdowns zijn gevormd bijgedragen aan minder financiële zorgen voor sommige huishoudens. Voor de komende jaren valt het corona-effect eruit, waardoor de consumptiegroei terugvalt maar wel positief blijft. Dalende inflatie, indexatie van pensioenen, compensatiemaatregelen van de overheid en stijgende lonen zorgen ervoor dat consumenten vooral in 2023 meer te besteden hebben. Vanaf 2024 zien we een normalisering.

Geopolitieke ontwikkelingen en prijsstijgingen of -dalingen van energie vormen de grootste bron van onzekerheid in 2023 en 2024. Allereerst is de toekomst van energieleveringen en -prijzen met grote onzekerheid omgeven. Dit, zou de economie nog verder kunnen afremmen en zou de inflatie aanzienlijk hoger doen uitkomen. Maar ook andere factoren zorgen voor mogelijke risico's: zo zou bij een langer hoog blijvende Europese inflatie de ECB de rente nog verder kunnen verhogen dan nu wordt gedacht, wat de consumptie en investeringen zou remmen en mogelijk huizenprijzen verder zou kunnen drukken. Ook de (economische) spanningen tussen China en de VS kunnen een risico vormen. Overigens zijn er ook 'opwaartse risico's en dus redenen waarom de economische groei hoger zou kunnen uitpakken. Zo zou een snel einde aan de oorlog in Oekraïne kunnen leiden tot geopolitieke en economische ontspanning in Europa. Ook is te denken aan een verdere daling van de Nederlandse spaarquote, waardoor de consumptie een verdere boost zou kunnen krijgen.

In veel (essentiële) sectoren is er op dit moment een groot tekort aan medewerkers met name door de vergrijzing maar ook door belangrijke maatschappelijke ontwikkelingen o.a. door de energietransitie, duurzaamheid, vraag naar zorg en sociale vraagstukken zoals armoede. De krapte op de arbeidsmarkt houdt naar verwachting nog twee decennia aan. Daarom is het cruciaal dat er gewerkt wordt aan oplossingen voor deze arbeidskrapte. De werkloosheid loopt in 2023 en 2024 naar verwachting licht op naar respectievelijk 3,9% en 4,1%, nog steeds ruim onder het langjarige gemiddelde van 6,0% in de periode 2003-2022.

Het overheidstekort loopt in 2023 op tot 3,0% en is 2,6% in 2024. De uitgaven stijgen de komende jaren door extra overheidsuitgaven uit het coalitieakkoord (inclusief duurzaamheid en energietransitie), maatregelen voor de hoge energieprijzen, door extra uitgaven voor de opvang van Oekraïners, asielzoekers en compensatiemaatregelen Groningen. Op wat langere termijn stijgt het overheidstekort tot boven de 3% van het bruto binnenlands product (bbp) vanwege o.a. intensiveringen uit het coalitieakkoord, oplopende rente-uitgaven, en afnemende krapte op de arbeidsmarkt waardoor op termijn minder onderuitputting is verondersteld. Door de overheidstekorten neemt de overheidsschuld verder toe. In 2031 wordt een stijging van de schuldquote tot 60% bbp verwacht. Hierbij zijn tot en met 2027 de meerjarencijfers uit de begroting van het kabinet gevolgd, en daarna is voor de departementale begrotingen, exclusief beleid, een nominale uitgavengroei verondersteld van 2% per jaar.

Overigens een oplopend begrotingstekort zal de financiële verhouding met het Rijk nog meer onder druk zetten en wellicht tot nog meer (financiële) onzekerheid leiden. Een herijking van het begrotingsbeleid is nodig om aan de toekomstige opgave voor de gemeente Papendrecht te voldoen.

De financiële verhouding Rijk en gemeenten; de onzekerheid blijft

De maatschappelijke opgaven waar we een belangrijke bijdrage aan moeten leveren, zijn niet mals. Afgezien van de al bestaande opgaven binnen het sociaal domein en de jeugdzorg, is er om te beginnen de energietransitie, één van de grootste maatschappelijke vraagstukken van deze tijd. Gemeenten staan onder andere voor de opgave om in 2050 de gebouwde omgeving aardgasvrij te maken. Nederland moet vanaf dan een klimaat neutrale samenleving zijn. Het doel is duidelijk, de weg ernaartoe niet. Ook hebben de gemeenten de handen vol aan het realiseren van natuurherstel en het terugdringen van de stikstofuitstoot. In combinatie met het aanjagen van de woningbouw is dat een enorme puzzel. De opvang van vluchtelingen en asielzoekers houdt gemeenten bezig. De opvang- en noodlocaties zijn overvol, terwijl de instroom door blijft gaan. Daarnaast vormen ook de krappe arbeidsmarkt en impact van toenemende digitalisering en informatiesamenleving een steeds groter wordende uitdaging.

We zien dat burgers en bedrijven steeds zelfredzamer zijn en ze doen steeds meer online. Ook wij kunnen en moeten meer gebruik gaan maken van de kansen van digitalisering in beleid, opgaven en (efficiëntere) dienstverlening. En dat in een omgeving waarin beveiliging en privacy van data en persoonsgegevens cruciaal zijn.

Het financieel perspectief is vanaf 2026 nog steeds onzeker en ook de aankondigingen in de voorjaarsnota 2023 van het Rijk laat een niet al te rooskleurig beeld zien. We noemen onder andere de niet volledige compensatie van het loon- en prijseffect, de normeringssystematiek "samen de trap op en samen de trap af" wordt vanaf 2026 losgelaten en vindt er alleen loon – en prijsindexatie plaats aangevuld met een volumegroei op basis van de stijging van het bruto binnenlandsproduct. Welk financieel effect dit heeft zullen we moeten afwachten. Het kabinet heeft wel via het coalitieakkoord de gemeenten een goede financiële basis geboden tot en met 2025. Er zijn voor die periode extra middelen aan het gemeentefonds toegevoegd en de opschalingskorting is naar achteren geschoven. Echter de extra middelen zijn niet structureel, wat het perspectief vanaf 2026 onzeker maakt. Tegelijkertijd zien we dat het Rijk, meer dan voorheen vanuit diverse fondsen eenmalig wil bijdragen aan investeringen, terwijl investeringen meestal tot structurele lasten leiden.

We zien een paradoxaal verband ontstaan. Wij zijn verplicht vanuit het provinciaal financieel toezicht om meerjarig een structureel sluitend meerjarenperspectief te presenteren terwijl het Rijk niet verder gaat dan incidenteel middelen ter beschikking te stellen. Dat maakt het voor gemeenten bijzonder lastig, zo niet onmogelijk, financieel structureel evenwicht te realiseren. Er wordt al door diverse organisaties (VNG, BDO, Deloitte etc.) aangegeven om het onderscheid in incidentele en structurele begrotingsruimte in te ruilen voor simpelweg gewoon het meerjaren begrotingssaldo. Helaas is het nog niet zover.

De terugval in de omvang van het gemeentefonds vanaf 2026 en de onzekerheden met betrekking tot de nieuwe financieringssystematiek wordt ook wel aangemerkt als 'het ravijn'. De financiële onzekerheid maakt het voor gemeenten lastig om structureel beleid te maken of te investeren in de maatschappelijke opgaven die er zijn. De ombuigingsoperatie die in 2022 is doorgevoerd heeft er zeker toe geleid dat we als gemeente Papendrecht er financieel goed voor staan. Dat maakt dat we nu in staat zij, indien nodig, tijdig maatregelen naar de toekomst toe kunnen treffen.

Stabiele en heldere financiële randvoorwaarden zijn nodig om het onzekere financiële perspectief voor gemeenten na 2025 aan te pakken. Aan de hand van uitgangspunten zoals balans tussen opgaven en

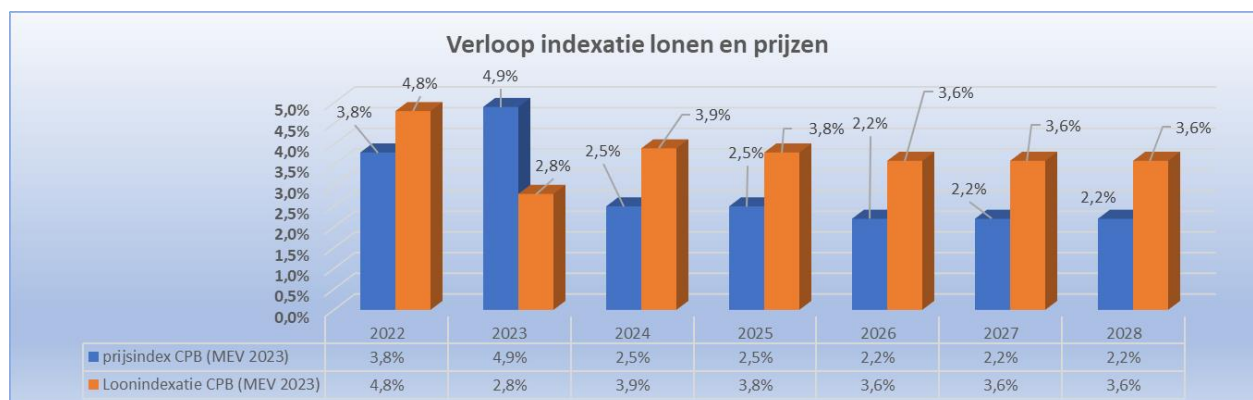
beschikbare middelen (euro's en capaciteit) en een stabiel meerjarig financieel perspectief wordt inmiddels gewerkt aan de financiële verhoudingen tussen Rijk en gemeenten. Daarbij wordt ook aandacht gegeven voor een financieringsvorm die past bij de opgaven en een zo laag mogelijke administratieve last.

Voor een krachtig en autonoom lokaal bestuur is het belangrijk dat de middelen die beschikbaar zijn voor de autonome en medebewindstaken voldoende en meerjarig stabiel zijn. Daarbinnen kunnen wij dan, in combinatie met het lokale belastingbeleid, onze eigen afwegingen maken.

De uitwerking van de voorjaarsnota 2023 van het Rijk in de meicirculaire 2023 zal hopelijk meer duidelijkheid geven en hopelijk meer financiële stabiliteit.

Inflatiecijfer

Een belangrijke pijler voor de economie is de inflatie. Wij hanteren hiervoor de consumenten prijsindex (cpi) en de Prijs overheidsconsumptie, beloning medewerkers uit de septembercirculaire 2022. Het verloop voor de komende jaren laat het volgende beeld zien.

Uitgangspunten loon- en prijsstijging overheidssector 2023-2028

Begrotingspost	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Exploitatiebudgetten ¹⁾	5,9%	2,4%	2,4%	1,9%	1,9%	1,9%
Loonontwikkeling ²⁾	2,8%	3,9%	3,8%	3,6%	3,6%	3,6%

1) Spt-circulaire 2022 Consumentenprijsindex (cpi)

2) Spt.-circulaire 2022 Prijs overheidsconsumptie, beloning medewerkers

De bovenstaande inflatiecijfers betreffen de inflatie op de overheidsconsumptie en hanteren we structureel voor de meerjarenbegroting 2024-2028. Het Rijk rekent hier immers ook mee. Echter we moeten ons ook realiseren dat de werkelijkheid op dit moment anders is. Met name door exogene factoren (mondiale economische ontwikkelingen en Oekraïne) zien we forse prijsstijgingen bij o.a. materialen en energie. En die prijs krijgen we uiteraard doorbelast in de opdrachten die we laten uitvoeren. Om die reden wordt er een voorstel gedaan om extra middelen beschikbaar te stellen als stelpost. Daarnaast zullen we blijven kijken of activiteiten en investeringen nodig zijn, verantwoord uitgesteld kunnen worden of naar beneden kunnen worden bijgesteld.

Opvang vluchtelingen

De druk in de asielketen blijft onverminderd hoog. Aantallen opvangplekken worden met regelmaat omhoog bijgesteld. Naast opvangplekken als overbruggingscapaciteit op de korte termijn is er ook meerjarig opvangcapaciteit nodig. De opvang voor Oekraïners loopt naar verwachting de komende periode nog door. Dit geldt ook voor de hoge taakstelling op het vlak van huisvesting statushouders. Op meerdere sporen leveren we als gemeente Papendrecht een aandeel. Tegelijk zien we ook dat het voldoen aan de opgaves en verzoeken vanuit het Rijk richting gemeenten steeds meer begint te knellen.

Landelijk is nog altijd niet besloten over de zogenoemde 'spreidingswet' die hierin meer duidelijkheid en evenredigheid moet bieden. Financieel is de basisafpraak dat de gemeenten alle kosten vergoed krijgen voor de werkzaamheden die ze moeten doen. De kosten voor personele inzet is hierbij nog onzeker. Als gemeente hanteren we eveneens het uitgangspunt van minimale impact op de gemeentefinanciën. Tegelijk signaleren we met zorg de onvermijdelijk hogere druk op ambtelijke capaciteit, maatschappelijke partners en voorzieningen in het sociaal domein door de opvang van vluchtelingen en de huisvesting en inburgering van statushouders.

Onderwijs

Als gevolg van de coronacrisis zijn onderwijsachterstanden ontstaan. Om deze achterstanden aan te pakken zijn scholen en gemeenten aan zet via het Nationaal Programma Onderwijs. Ook andere onderwijszaken vragen om aandacht vanuit de gemeente. Denk hierbij aan de uitvoering van het onderwijsachterstandenbeleid, het leerlingenvervoer en het vormgeven van een nieuw Integraal Huisvestingsplan (IHP).

Kompas Sociaal Domein

Het sociaal domein is continu in ontwikkeling met de nodige hervormingen en beleidsaanpassingen. Bij deze ontwikkelingen hanteren we de uitgangspunten uit het Kompas Sociaal Domein 2021-2024 als leidraad. In dit Kompas staat onze visie op het sociaal domein om te werken aan een gezond, veilig, sterk, sociaal en inclusief Papendrecht waar alle inwoners de ruimte hebben om mee te doen.

De concrete uitvoering van het Kompas Sociaal Domein werken we uit via jaarlijkse uitvoeringsagenda's. Als het gaat om wet- en regelgeving spelen de komende jaren onder andere de herziening van de Participatiewet, de inhoudelijke en financiële ontwikkelingen op het vlak van jeugd en WMO en de Brede SPUK (zie verderop) een rol. Ook vragen actuele ontwikkelingen onze aandacht, zoals de effecten van hoge inflatie, de energiecrisis en de opgave rondom wonen en zorg voor ouderen. Het eerder genoemde vluchtelingenvraagstuk, vraagt ook iets van het sociaal domein.

In het Kompas Sociaal Domein staat dat we het sociaal domein binnen de huidige financiële kaders moeten uitvoeren. Waar nodig en waar passend kan het zijn dat we een beroep doen op de reserve Rijkstromen taakmutaties.

In de loop van 2023 gaan we aan de slag met het proces van de herijking van het Kompas Sociaal Domein, zodat de raad in de loop van 2024 een vervolgvisie hierop kan vaststellen.

Uitvoering door verbonden partijen

Een groot deel van het sociaal domein voeren we samen met andere gemeenten uit de regio uit. Wij doen dit via verschillende verbonden partijen: de Dienst Gezondheid & Jeugd (inclusief Serviceorganisatie Jeugd en Veilig thuis) en de GR Sociaal (GRS). Op dit moment geeft centrumgemeente Dordrecht uitvoering aan beschermd wonen en maatschappelijke opvang. Op deze taken vindt naar verwachting per 1 januari 2025 een doordecentralisatie plaats richting lokale gemeenten, deze doordecentralisatie bereiden we nu regionaal voor. De uitvoering bij de verbonden partijen gaat gepaard met budgetten die onder druk staan en daardoor om politiek-bestuurlijke keuzes vragen. Ook richting het Rijk blijft een gezamenlijke lobby nodig voor extra rijksmiddelen om de taken uit te kunnen blijven voeren.

Opdrachtgeverschap richting Sterk Papendrecht

In de gemeente Papendrecht is Sterk Papendrecht dé voorziening voor alle inwoners met een hulpvraag op het gebied van gezin & relatie, wonen & activiteiten, gezondheid & zorg, werk & inkomen. Goede heldere (subsidie)afspraken en sterk opdrachtgeverschap zijn noodzakelijk en versterken we de komende jaren.

Sterk Papendrecht biedt dienstverlening vanuit verschillende wetten, te weten:

- Jeugdwet
- Participatiewet
- Wet Maatschappelijke Ondersteuning
- Wet Onafhankelijke Clientondersteuning
- Wet gemeentelijke schuldhulpverlening

Daarnaast voert Sterk Papendrecht enkele regelingen uit, zoals de verordening jeugdhulp, meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling, de toegangspoort nieuwe Start en de briefadressen.

Visie en Actieagenda Wonen en Zorg Ouderen

Papendrecht heeft, net als de rest van Nederland, de komende jaren te maken met een dubbele vergrijzing. Het aantal ouderen neemt toe en ouderen bereiken een hogere leeftijd. Daarbij is het de bedoeling dat ouderen zo lang mogelijk zelfstandig wonen. Dit brengt een aantal uitdagingen met zich mee. Uitdagingen die we niet alleen als gemeente Papendrecht kunnen oppakken. Samenwerking is noodzakelijk. Samen met onze partners wordt de visie Wonen en Zorg Ouderen opgesteld. Deze bieden we na het zomerreces aan de raad ter vaststelling aan. Onder de visie komt een actieagenda te hangen.

Perspectiefnota 2023-2028 – Gemeente Papendrecht

Deze stelt het College vast. In de visie en de agenda komt een aantal thema's aan bod: het hebben van voldoende geschikte woningen, een geschikte en veilige (woon)omgeving, vitale zelfredzame ouderen (preventie) en voldoende passende zorg en ondersteuning. Voor de uitvoering van de actieagenda zijn extra incidentele middelen nodig. Zodra de hoogte hiervan bekend is komen we hier op terug.

Overige belangrijke (beleids)ontwikkelingen binnen het sociaal domein

- **Uitvoering van het actieplan armoede (inclusief de aanpak van energie-armoede)**
Het vroeg signaleren van betalingsproblemen en een sluitende schuldenaanpak als speerpunten van het actieplan armoede, blijven van belang. We monitoren de effecten van de inflatie op de financiële situatie van huishoudens. Daarnaast blijven we huishoudens met een laag inkomen ondersteunen door middel van minimaregelingen. En hebben we specifiek voor die doelgroep aandacht als het gaat om verduurzaming.
- **De herijking van beleid Werk & Inkomen en het Wmo-beleid**
De herijking minimabeleid is inmiddels, eind 2022, afgerond. In het tweede deel van 2022 is gestart met de herijking Wmo. De nieuwe verordening leggen we eind september 2023 aan de raad voor. De herijking van het beleid voor Werk & Inkomen start halverwege 2023 en besluitvorming over de gewijzigde verordening Werk & Inkomen zal naar verwachting halverwege 2024 plaatsvinden. Deze loopt gelijk met wijzigingen die gedaan moeten worden in onze verordening, als gevolg van aanpassing van de Participatiewet in het kader van het Rijksinitiatief 'Participatiewet in Balans'.
- **Uitwerking geven aan de pilot was- en strijkservice in regionaal verband**
In 2022 is een pilot Was- en Strijkservice gestart. De voorziening wordt uitgevoerd door inwoners met een (zeer) grote afstand tot de arbeidsmarkt uit de deelnemende Drechtsteden die nu langdurig zijn aangewezen op een uitkering. Deze service willen we laten uitgroeien tot een algemene voorziening voor wassen en strijken. Enerzijds voor alle inwoners die dat willen, anderzijds als voorliggende voorziening op de Wmo-maatwerkvoorziening huishoudelijke hulp.
- **Wet versterking regie op de volkshuisvesting**
In 2022 lanceerde het Rijk de Nationale Bouw- en Woonagenda in antwoord op de huidige wooncrisis. Als onderdeel van deze agenda stelt het Rijk momenteel de Wet versterking regie op de volkshuisvesting op. Deze wet moet het mogelijk maken dat rijksoverheid, provincies en gemeenten, samen met samenwerkingspartners zoals corporaties, in samenhang de diverse bouw- en woonopgaven aanpakken. In de kern beoogt de wet meer woningen, meer betaalbare woningen en voldoende passende woningen voor aandachtsgroepen. De planning is vooralsnog dat deze wet per 1 januari 2024 ingaat. De precieze impact van de wet is op dit moment nog onduidelijk, maar zal ongetwijfeld gevolgen hebben voor (de uitvoering van) ons volkshuisvestelijk beleid.
- **Doordecentralisatie beschermd wonen en opvang**
Dit jaar zijn de voorbereidingen opgestart met de doordecentralisatie Bescherm Wonen vanuit het initiatief centrumgemeente Dordrecht. De invoering van het woonplaatsbeginsel en het nieuwe verdeelmodel voor beschermd wonen zijn wederom uitgesteld. De voorgenomen invoeringsdatum van beide maatregelen was 1 januari 2024, maar zowel het rijk als de gemeenten constateren dat dit tijdpad te krap is. De nieuwe streefdatum wordt 1 januari 2025.

Skatepark

Een duurzaam skatepark met 'flow' en uitdagende obstakels daagt zowel kinderen als jongeren en jongvolwassenen uit tot bewegen en ontmoeting. Dit heeft over meerdere jaren een positief effect op de fysieke, mentale en sociale gezondheid. De verkenning van de mogelijkheden voor uitbreiding / verplaatsing van het skatepark is gestart. In het najaar van 2023 verwachten we meer duidelijkheid over de locatie en de kosten.

Bewegen in de buitenruimte (het groen)

Ongebonden sporten, spelen en bewegen in de openbare ruimte en in het groen draagt bij aan de gezondheid. De behoeften van onze inwoners vormen daarbij een belangrijke leidraad. In het najaar van 2023 start een behoefteonderzoek onder de inwoners. Na het behoefteonderzoek, gaan we aan de slag met de uitkomsten daarvan.

Brede SPUK

Begin dit jaar is de Brede SPUK-regeling (=specifieke uitkering) voor alle gemeenten beschikbaar gesteld voor sport en bewegen, gezondheidsbevordering, cultuurparticipatie en de sociale basis. De stip op de horizon is een gezonde generatie in 2040.

Deze regeling is voor alle gemeenten in werking gesteld om diverse afspraken uit te kunnen voeren. Deze (landelijke) afspraken zijn vastgelegd in het Hoofdlijnen Sportakkoord II, het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) en het Preventieakkoord, en loopt van 2023 tot en met 2026. Vanuit Papendrecht is de uitkering voor alle 15 onderdelen aangevraagd. De uitkering bedraagt de eerste 3 jaar ruim € 500.000 jaarlijks en het vierde jaar ruim € 400.000. Momenteel wordt een integraal plan van aanpak opgesteld, dat we in september 2023 moeten indienen als onderbouwing voor de financiële aanvraag.

Ontwikkeling nieuwbouw voortgezet onderwijs

Op 9 november 2021 heeft u op basis van een haalbaarheidsonderzoek ingestemd met de verdere uitwerking van het voorkeursscenario voor de vernieuwing van de huisvesting van het voortgezet onderwijs. In 2022 hebben de scholen onder begeleiding van een deskundige een ruimtelijk functioneel programma van eisen gemaakt. Op basis van dit programma zijn er stedenbouwkundige randvoorwaarden opgesteld die door uw raad in februari 2023 zijn vastgesteld. Deze documenten vormen de basis voor het stedenbouwkundig ontwerp waarin de inrichting van de gebieden beschreven zal worden. Omdat het gaat om integrale gebiedsontwikkeling bieden we ook ruimte voor woningbouw, maatschappelijke voorzieningen zoals (recreatieve) sport en groen/water. Over de toekomstige huisvesting voor het voortgezet onderwijs nemen we steeds stapsgewijs een besluit. Het concept stedenbouwkundig ontwerp zal in 2023 aan u worden voorgelegd. Daarna kunnen we ook de eerste financiële besluiten/investeringsbeslissingen voorleggen. Om de gebiedsontwikkeling mogelijk te maken, zijn al diverse objecten verworven (o.a. Sauna) en er worden nog gesprekken gevoerd over de aankoop van enkele andere objecten.

Omgevingswet

Op 14 maart 2023 is bekend geworden dat de Omgevingswet samen met de Wet kwaliteitsborging voor het bouwen daadwerkelijk op 1 januari 2024 in werking zal treden. Dit vergt een enorme inspanning vanuit de lijnorganisatie om gesteld te staan op 1 januari 2024. Inzet van extra capaciteit is noodzakelijk. Voorop staat dat de dienstverlening aan burgers en bedrijven niet in het geding komt en streven wij ernaar dat gebiedsontwikkeling doorgang kan vinden. Daarnaast is de inzet vooral gericht op het voldoen aan de 28 minimale vereisten die zijn opgesteld door de VNG.

De kosten van implementatie voor de gemeente zijn hoog. Dit komt met name door de aanschaf van nieuwe ICT-software en de beheerkosten en daarmee samenhangen als ook de noodzakelijke aanstelling van gespecialiseerde medewerkers. Ook de onduidelijkheid van de regelgeving bij het Rijk en de vele aanpassingen die nu nog plaatsvinden dragen niet bij aan de implementatiekosten. Door slim samen te werken in de regio wordt getracht de kosten zo laag mogelijk te houden. Omdat veel specialistische kennis ontbreekt is de gemeente Papendrecht, net als bij veel andere gemeenten, afhankelijk van de markt. Dit drijft de kosten eveneens op. Het Rijk heeft middelen beschikbaar gesteld voor de implementatie. In de septembercirculaire van 2022 is een bedrag van € 242.000 voor de Omgevingswet en € 36.000 voor de Wet kwaliteitsborging voor het bouwen beschikbaar gesteld voor Papendrecht. Ook in 2023 en 2024 zullen uitkeringen plaatsvinden. Overigens blijft de VNG met het Rijk in gesprek over de kosten van invoering en uitvoering op de langere termijn en de terugverdientijd van het stelsel.

Na 1 januari 2024 is het werk nog zeker niet afgerond. De invoering van de Omgevingswet markeert het begin van een transitieperiode die in elk geval tot eind 2029 duurt. De invoering van de Omgevingswet met zoveel partijen en afhankelijkheden, is een complexe opgave. Het nieuwe stelsel voor het omgevingsrecht en het DSO-lv (landelijke voorziening) worden ook na inwerkingtreding verder ontwikkeld en gemonitord om de doelen van de wet te halen en de beoogde veranderingen door te voeren. Ambtelijk vraagt dit ook de nodige capaciteit en ruimte voor 'learning by doing' en waar fouten maken mag. Dit kan mogelijk vanaf 2024 en verder, buiten de claims die nu al in de perspectiefnota zijn opgenomen, nog leiden tot extra financiële claims.

Uitvoeringsprogramma Energietransitie Drechtsteden

In juli 2021 zijn de Regionale Energie Strategie 1.0 (RES) en de Transitie Visie Warmte 2021 (TVW) door de raad vastgesteld. Om uitvoering te geven aan deze beleidsdocumenten zijn de komende jaren extra formatie en middelen nodig. Vanuit de Groeiagenda en de pijler Energie is door de regio i.s.m. de zeven gemeenten, de OZHZ en de provincie een 'Uitvoeringsprogramma Energietransitie Drechtsteden 2022-2025' opgesteld. Dit uitvoeringsprogramma geeft een indicatie van de inzet die naar verwachting nodig is voor de uitvoering van het klimaatakkoord en de in de RES en in de TVW vastgelegde ambities. Dit zogenaamde urgentiedocument geeft, samen met het eerder opgestelde advies van de Raad voor het Openbaar Bestuur (ROB) over uitvoeringskosten voor gemeenten, een beeld van de verwachte groei in benodigde capaciteit en middelen om uitvoering in de meest brede zin op regionaal en lokaal niveau te kunnen realiseren.

Het rijk heeft op basis van dit onderzoek de regeling CDOKE in het leven geroepen, waarmee jaarlijks gelden beschikbaar zijn voor de inzet van capaciteit voor Klimaat en Energie. Door de eerder geschetste uitdagingen rond de energietransitie en de snelheid waarmee we daar geconfronteerd worden, is gekozen deze in eerste instantie in te zetten voor Energie. Er wordt geworven op zowel de sociale (energiemaatregelen en communicatie) als civiele (infra) kant van de energietransitie. De verwachting is dat einde dit jaar het volledige team Energietransitie op poten staat.

De verwachting is dat de vraag om deze gelden ook op andere onderdelen van de klimaatwet in te zetten groter zal worden. Dat is volledig in lijn met het integrale karakter van de uitdaging die we hebben en de intentie van de klimaatgelden.

De klimaatverandering gaat nog sneller dan verwacht en de huidige energieprijzen maken de energietransitie ook urgent. Ook vragen inwoners van hun overheid duidelijkheid over het van aardgas afstappen en om ondersteuning bij het bezuinigen op energie. De benodigde inzet op deze onderwerpen zal alleen maar groter worden. Om de ambities vanuit het klimaatakkoord te bereiken zullen we in de gehele breedte van de klimaatcrisis sneller moeten gaan. Stilstaan is geen optie.

Invoeren omgekeerd inzamelen afval met recycletarief.

De gemeenteraad heeft in december 2021 besloten tot een systeemwijziging voor de inzameling van huishoudelijk afval. Aansluitend heeft de gemeenteraad in september 2022 een uitvoeringskrediet beschikbaar gesteld van € 930.000 voor het gemeentelijk aandeel in deze systeemwijziging. Conform de Dienstverleningsovereenkomst (DVO) investeert HVC in de belangrijkste hardware voor de nieuwe inzameling. Na participatie met bewoners en plaatsing van de meeste inzamelvoorzieningen in 2023 worden naar verwachting begin 2024 de laatste aanvullende inzamelvoorzieningen (voor GFT en plastic, blik en drankkarton, PBD) geplaatst die dan worden afgestemd op het meer feitelijke gebruik vanaf begin januari 2024.

Het tweede deel van de systeemwijziging betreft de invoering van het recycletarief per 01 januari 2024 en het begeleidings- en handhavingstraject om het nieuwe gebruik te ondersteunen. Aanvullend wordt voor 2024 en 2025 ingezet in een publiekscampagne afvalscheiding als gerichte ondersteuning van de bewoners gericht op het bewuster scheiden van (meer) herbruikbare grondstoffen en het beperken van de hoeveelheid restafval. Aansluitend wordt voor 2025 een evaluatie afvalscheiding en zwerfafval uitgevoerd.

Dit alles heeft tot doel dat de inwoners bewuster afval gaan scheiden, om het restafval te beperken en de hoeveelheid herbruikbare grondstoffen te verhogen. Dat is goed voor beperking van kosten en voor het milieu.

Investerings buitensport accommodaties

Voor 2023 heeft de gemeenteraad voor het sportcomplex Slobbengors besloten tot de aanleg van een nieuw kunstgrasveld op veld 3 en de renovatie van het hoofdveld. In de zomerperiode worden deze werkzaamheden uitgevoerd. Om de speelmogelijkheden voor de vereniging zo goed mogelijk te faciliteren is (in afstemming met de vereniging) de geplande renovatie aan de velden 2 en 4 (beide hybridevelden) een jaar uitgesteld en wordt in 2023 regulier onderhoud uitgevoerd. De renovatie is opnieuw ingepland voor de zomer van 2024.

Voor 2024 wordt, conform planning, de renovatie voorgesteld van het (hybride) hoofdveld sportcomplex in de Oostpolder.

Organisatieontwikkeling

De ontwikkeling van de organisatie is een continu proces. De in 2020 vormgegeven nieuwe structuur is in 2021, volgens planning, grondig geëvalueerd.

De bezetting van een aantal cruciale functies baart ons zorgen. Ook zien we dat er steeds meer taken vanuit het Rijk en provincies naar de gemeenten zijn gekomen. De afgelopen tijd is de arbeidsmarkt verder verslechterd. Op dit moment zijn heel veel vacatures moeilijk in te vullen, waardoor we of onze eisen bij moeten stellen, of andere oplossingen moeten zoeken. Daarbij is inzet van externen onvermijdelijk. We zien deze trend bij alle gemeenten. Voor een middelgrote gemeente zoals Papendrecht wordt echter de kwetsbaarheid – die toch altijd al aanwezig is – groter. Het moeilijk kunnen invullen van vacatures, het grote personeelsverloop en veel externe inhuur, zien wij als een risico voor het realiseren van onze ambities.

De agenda organisatieontwikkeling voor 2023 en verder bestaat onder andere uit het verbeteren van processen en implementeren van nieuwe werkwijzen binnen de teams, het vormgeven van de externe oriëntatie, het versterken van het programmatisch werken, het vertalen van de gevolgen van grote trajecten naar de organisatie en de wijze waarop mensen in de organisatie moeten handelen (bijvoorbeeld de Omgevingswet), het bezetten van formatie daar waar plaatsen door externe mobiliteit vacant zijn geworden en het verder ontwikkelen van de strategische personeelsplanning (SPP). Dit is er ook op gericht om cruciale posities in de organisatie op voldoende bezetting te houden, zowel kwantitatief als kwalitatief. Om de bezetting voor 2024 op niveau te houden in relatie tot de taken, is een investering van circa € 700.000 nodig.

Groeiagenda en Regiodeal

In de afgelopen periode is gewerkt aan de actualisatie van de Regionale Groeiagenda 2030. Zowel ambtelijk als bestuurlijk is input opgehaald over de accentverschuivingen die we zien in de Groeiagenda. Op 31 januari 2023 was er een bijeenkomst voor raadsleden waarbij zij hierop konden reageren en reflecteren. Ook zijn er gesprekken gevoerd met onze triple helix partners (onderwijs, gemeenten en bedrijfsleven). Dit heeft geresulteerd in een contourennota met accentverschuivingen. Deze contourennota wordt de komende periode verder uitgewerkt in een geactualiseerde Groeiagenda.

Vanuit de contourennota en de benoemde accentverschuivingen, liggen structurele intensiveringen voor de hand. De komende periode wordt gebruikt om deze intensiveringen nader te duiden in aard en financiële omvang. Deze leggen we naast de huidige regionale budgetten, zodat keuzes hierover in een bestuurlijk regionaal proces afgewogen kunnen worden. De financiële uitwerking volgt in de begroting Groeiagenda 2024 en in het Uitvoeringsprogramma 2024. We willen in de perspectiefnota 2023-2028 alvast melding maken van de te verwachten intensiveringen.

Het Uitvoeringsprogramma 2024 zal gebaseerd zijn op de geactualiseerde Groeiagenda. In het Uitvoeringsprogramma zijn de ambities geconcretiseerd en financieel vertaald. In dat document wordt duidelijk of en voor welk bedrag geïntensiveerd wordt. Het Uitvoeringsprogramma wordt in de bestuurlijke overleggen op 29 juni 2023 door de werkgroepen vastgesteld en voor het zomerreces aangeboden aan de colleges met verzoek dit door te geleiden naar de raden, zodat zij dit kunnen verwerken in de lokale begrotingen.

In november 2023 kunnen regio's een voorstel indienen voor de vijfde ronde van de Regio Deals. De middelen van de Regio Deal zijn een goede impuls om projecten vlot te trekken, nieuwe initiatieven op te starten en spin-off te creëren. Een Regio Deal is niet alleen een financiële bijdrage uit de Rijksoverheid, maar een samenwerking waarin Rijk en regio samen met projecten aan de slag gaan en dus ook financieel hieraan bijdragen. Er zijn in de regio Drechtsteden-Gorinchem voldoende kansen om extra kwaliteit toe te voegen en daarmee de kwaliteit van leven, wonen en werken te versterken. Het proces van de Regio Deal is begin 2023 gestart. Op dit moment zitten we in de fase dat potentiële projecten in kaart worden gebracht. Vervolgens wordt regionaal afgewogen welke projecten uiteindelijk in de Deal opgenomen worden. Dan wordt ook inzichtelijk welke investering de Regio Deal van Papendrecht vraagt.

Kabels en leidingen

De verwachte beheer- en degeneratiekosten voor de aanleg van het glasvezelnetwerk worden geschat tussen de € 500.000 en € 1,5 mln. over meerdere jaren. De kosten worden vergoed vanuit de leges degeneratiekosten kabels en leidingen. Op dit moment kunnen hierover nog geen concrete resultaten worden gegeven en zullen deze wanneer van toepassing in de P&C-cyclus verder worden uitgewerkt.

COA-locatie Seringenstraat 16

Gedurende de looptijd van de opvanglocatie kunnen zich situaties voordoen die vragen om extra investeringen (bijvoorbeeld extra hulpverlening of begeleiding). Hiervoor krijgt de gemeente middelen van het Rijk. Het uitgangspunt van het college blijft een minimale impact op de financiën. Wanneer dit zich voordoet, zullen wij via de reguliere P&C-cyclus hierop terugkomen.

Uitvoeringsplan Integraal Veiligheidsplan

Het op 2 februari jl. vastgestelde integraal veiligheidsplan kent 3 prioriteiten: verkeersveiligheid, integrale wijkaanpak en de aanpak van ondermijning. Voor ondermijning is reeds budget beschikbaar gesteld ter grootte van € 167.000. Op dit moment worden financiële scenario's uitgewerkt op het gebied van verkeersveiligheid en de integrale wijkaanpak. Bij de uitwerking van het mobiliteitsplan zijn er financiële scenario's voor verkeersveiligheid voorzien die variëren van 'klein' (€ 1 mln. per 10 jaar) naar 'middel' (€ 2,5 mln. per 10 jaar) tot 'groot' (€5 mln. per 10 jaar). Voor de integrale wijkaanpak geldt voorlopig dat de minimumvariant € 0,5 mln. bedraagt, de middenvariant € 0,7 mln. en oploopt naar een maximumvariant van € 0,9 mln.

Vervolg uitkomsten onderzoek 2^e locatie jongerenwerk (motie)

De raad heeft aan het college gevraagd, onderzoek te doen naar de mogelijkheid om een inlooplocatie voor jeugd en jongeren te openen in de wijk Kraaihoek. Het eerste onderzoek leverde helaas geen gewenste locatie op. Het college besluit op korte termijn over een vervolgonderzoek. Hierbij willen we ook de mogelijkheid onderzoeken voor een tijdelijke inlooplocatie. De mogelijke financiële gevolgen worden concreet na afronding van het vervolgonderzoek.

Volumegroei Wet Inburgering 2023 e.v.

Naar aanleiding van de hoge taakstelling huisvesting statushouders is er een grotere opgave op het vlak van inburgering. De verwachting is dat dit zich ook de komende jaren nog gaat voordoen. Nog onbekend is of de Rijksmiddelen voldoende meestijgen om deze extra kosten te dekken. Zodra hier meer informatie over bekend is, komen wij daar bij u op terug.

Kader evenementenbeleid

In 2024 wil het college komen tot een kader evenementenbeleid waarmee wij een afweging kunnen maken welke evenementen wij van belang vinden, welke rol wij als gemeente hebben en welke financiële bijdrage wij ervoor over hebben. De beschikbare financiële middelen voor evenementen worden daarbij betrokken.

III. Financiële ontwikkelingen

In dit hoofdstuk zijn verwachte ontwikkelingen financieel vertaald. Hiervan is veel niet beïnvloedbaar. Denk aan eerdere besluitvorming, areaaluitbreiding, bijdragen verbonden partijen en financiële gevolgen van het rijksbeleid. Daarnaast kan beleidsintensivering ook om extra middelen vragen.

Bijstelling meerjarenperspectief 2023-2028

In het onderstaande overzichten zijn concreet de financiële effecten voor het uitvoeringsjaar 2023 en het meerjarenperspectief 2024-2028 uitgewerkt.

I. Incidentele effecten

Incidenteel financiële ontwikkelingen

Nr.	Omschrijving	U/I	I/S	2023	2024	2025	2026	2027	2028
1	Donatie Giro555 Turkije en Syrië	U	I	€ 33.000	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
2	Inhuurbudgetten	U	I	€ 1.500.000	PM	PM	PM	PM	PM
3	Energiecrisis en armoede	U	I	€ 600.000	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
4	Dekking Energiecrisis en armoede	I	I	€ -600.000	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
5	Implementatiekosten technische automatisering	U	I	€ 15.000	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
6	Wereldfeest	U	I	€ -	€ 50.000	€ -	PM	€ -	PM
7	Toezicht- en handhaving Energielabel C Kantoorpanden	U	I	€ 21.000	€ 21.000	€ 21.000	€ -	€ -	€ -
8	Verlenging en conversie bestaande applicaties vergunningverlening	U	I	€ 40.000	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
9	Implementatie Wet Kwaliteitsborging (WKB)	U	I	€ -	€ 16.000	€ 16.000	€ 16.000	€ -	€ -
10	Dekking stelpost Algemene Uitkering	U	I	€ -	€ -16.000	€ -16.000	€ -16.000	€ -	€ -
11	Ondersteuning Omgevingswet	U	I	€ 60.000	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
12	Dekking budget Omgevingswet	U	I	€ -60.000	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
13	Uitvoering Woonwagen- en standplaatsenbeleid	U	I	€ 50.000	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
14	Continuering Schoolmaatschappelijk werk	U	I	€ -	€ 50.000	PM	PM	PM	PM
15	Actieplan Armoede en schuldenproblematiek 2022-2025	U	I	€ 80.000	€ 80.000	€ 80.000	€ -	€ -	€ -
16	Versterken Jeugd- en onderwijsbeleid	U	I	€ 50.000	€ 100.000	€ 100.000	€ 100.000	PM	PM
17	Dekking Bestemmingsreserve Rijksstromen taakmutaties	I	I	€ -290.000	€ -455.000	€ -280.000	€ -200.000	€ -100.000	€ -100.000
18	Uitbreiding SKO Theater	U	I	€ 19.500	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
19	Dekking coronareserve	I	I	€ -52.500	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
20	Tijdelijke subsidieregeling impuls ontmoetingen	U	I	€ 30.000	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
21	Tijdelijke subsidieregeling impuls cultuur	U	I	€ 36.000	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
22	Dekking Tijdelijke subsidieregeling	I	I	€ -66.000	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
23	Herijking Wmo - Wmo naar de voorkant	U	I	€ -	€ 50.000	PM	PM	PM	PM
24	Specifieke regeling Informatiepunten Digitale Overheid (IDO)	U	I	€ 31.000	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
25	Specifieke regeling Informatiepunten Digitale Overheid (IDO)	U	I	€ -31.000	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
26	Coördinatie en uitvoering Regeling Brede SPUK	U	I	€ -	€ 60.000	€ 60.000	€ 60.000	€ 60.000	€ -
27	Dekking Regeling Brede SPUK	I	I	€ -	€ -60.000	€ -60.000	€ -60.000	€ -60.000	€ -
28	Procesregisseur Veiligheid en Sociaal Domein	U	I	€ -	€ 55.000	€ 55.000	€ 55.000	€ -	€ -
29	Beleidsadviseur Sociaal Domein	U	I	€ 45.000	€ 90.000	€ 90.000	€ 90.000	PM	PM
30	Specifieke Regeling Ventilatie in scholen	U	I	€ 591.000	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
31	Dekking Specifieke Regeling Ventilatie in scholen	I	I	€ -591.000	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
32	Intensivering klimaatkoord voor energiearmoede en wijkaanpakken (Energiearmoede)	U	I	€ 100.000	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
33	Dekking Algemene reserve	I	I	€ -100.000	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
34	Lokaal Economisch Beleid	U	I	€ -	€ 18.000	€ 18.000	€ 18.000	€ 18.000	€ -
35	Dekking Lokaal Economische Beleid	I	I	€ -	€ -18.000	€ -18.000	€ -18.000	€ -18.000	€ -
36	Vliegende Brigade	U	I	€ 37.000	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
37	Dekking Vliegende Brigade	I	I	€ -37.000	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
38	Extra inrit buitensportaccommodatie Oostpolder	U	I	€ 20.000	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
Totaal Incidenteel				€ 1.531.000	€ 41.000	€ 66.000	€ 45.000	€ -100.000	€ -100.000

II. Structurele effecten

Structureel financiële ontwikkelingen

Nr.	Omschrijving	U/I	I/S	2023	2024	2025	2026	2027	2028
39	Uitbreiding griffie	U	S	€ 83.000	€ 83.000	€ 83.000	€ 83.000	€ 83.000	€ 83.000
40	Nieuwe CAO Gemeenten	U	S	€ 600.000	€ 600.000	€ 600.000	€ 600.000	€ 600.000	€ 950.000
41	Indexatie subsidies	U	S	€ -	€ 425.000	€ 425.000	€ 500.000	€ 650.000	€ 650.000
42	Indexatie Recreatie & Cultuur Holding B.V.	U	S	€ 125.000	€ 300.000	€ 300.000	€ 300.000	€ 300.000	€ 360.000
43	Prijstijgingen algemeen	U	S	€ -	€ 500.000	€ 500.000	€ 500.000	€ 500.000	€ 500.000
44	Begroting VRZHZ 2024	U	S	€ 17.000	€ 116.000	€ 116.000	€ 116.000	€ 116.000	€ 168.000
45	Begroting OZHZ 2024	U	S	€ -	€ 52.000	€ 52.000	€ 52.000	€ 52.000	€ 65.000
46	Begroting DG&J 2024	U	S	€ 140.000	€ 170.000	€ 180.000	€ 180.000	€ 180.000	€ 220.000
47	Begroting SoJ 2024	U	S	€ -600.000	€ -400.000	€ -400.000	€ -400.000	€ -400.000	€ -200.000
48	Bijdrage SGD 2024	U	S	€ -	€ 300.000	€ 300.000	€ 300.000	€ 300.000	€ 400.000
49	Begroting GRS 2024	U	S	€ 540.000	€ 500.000	€ 175.000	€ -150.000	€ -700.000	€ -100.000
50	Claim Algemene Uitkering - Dekking Inflatie en looneffecten	I	S	€ -608.000	€ -1.542.000	€ -1.337.000	€ -1.380.000	€ -915.000	€ -1.834.000
51	Budget toekomstige investeringen	U	S	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ 240.000
52	Verhoging OZB	I	S	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -280.000
53	Digitale veiligheid	U	S	€ 40.000	€ 40.000	€ 40.000	€ 40.000	€ 40.000	€ 40.000
54	Kapitaallasten	U	S	€ -	€ 8.000	€ 186.000	€ 186.000	€ 186.000	€ 186.000
55	Dekking Bestemmingsreserve kapitaallasten toekomstige investeringen	I	S	€ -	€ -	€ -50.000	€ -50.000	€ -50.000	€ -50.000
56	Energiebeheer Gemeentehuis	U	S	€ -	€ 7.000	€ 7.000	€ 7.000	€ 7.000	€ 7.000
57	Vergoeding uitleenpersoneel	I	S	€ 35.000	€ 35.000	€ 35.000	€ 35.000	€ 35.000	€ 35.000
58	Dienstverlening	U	S	€ 9.000	€ 65.000	€ 65.000	€ 80.000	€ 80.000	€ 43.000
59	Dekking dienstverlening	U	S	€ -	€ -67.000	€ -72.000	€ -91.000	€ -97.000	€ -44.000
60	Zorg- en Veiligheidshuis	U	S	€ -	€ 21.000	€ 21.000	€ 21.000	€ 21.000	€ 21.000
61	Extra modules applicatie vergunningverlening	U	S	€ 40.000	€ 40.000	€ 40.000	€ 40.000	€ 40.000	€ 40.000
62	Regisseur en ondersteuning Ondernijning	U	S	€ 85.000	€ 85.000	€ 85.000	€ 85.000	€ 85.000	€ 85.000
63	Dekking budget Ondernijning	U	S	€ -85.000	€ -85.000	€ -85.000	€ -85.000	€ -85.000	€ -85.000
64	Toeziachter Bouw en OOV	U	S	€ -	€ 200.000	€ 200.000	€ 200.000	€ 200.000	€ 200.000
65	Lokale subsidie St. Leergeld	U	S	€ -	€ 25.000	€ 25.000	€ 25.000	€ 25.000	€ 25.000
66	Wet regie Volkshuisvesting & Wijziging huisvestingswet (actualisatie woonbeleid)	U	S	€ 30.000	PM	PM	PM	PM	PM
67	Versterken toegang jeugdteams	U	S	€ 160.000	€ 175.000	PM	PM	PM	PM
68	Continuering Wijk GGD'er	U	S	€ -	€ 100.000	€ 100.000	€ 100.000	€ 100.000	€ 100.000
69	Pellerpop (Evenement)	U	S	€ -	€ 30.000	€ -	€ 30.000	€ -	€ 30.000
70	Adviespunt Scheiden, Kind en Ouderschap (SKO)	U	S	€ 33.000	€ 33.000	€ 33.000	€ 33.000	€ 33.000	€ 33.000
71	Indexatie programmabudgetten Sociaal Domein	U	S	€ -	€ 60.000	€ 60.000	€ 60.000	€ 60.000	€ 60.000
72	Indexering contract Louterbloemen	U	S	€ 7.000	€ 7.000	€ 7.000	€ 7.000	€ 7.000	€ 7.000
73	Versterken casusregie Jeugd (Sterk Papendrecht)	U	S	€ -	€ 50.000	€ 50.000	€ 50.000	€ 50.000	€ 50.000
74	Versterken casusregie Volwassenen (Sterk Papendrecht)	U	S	€ -	€ 100.000	€ 100.000	€ 100.000	€ 100.000	€ 100.000
75	Datagedreven werken Sociaal Domein	U	S	€ -	€ 70.000	€ 70.000	€ 70.000	€ 70.000	€ 70.000
76	Versterken en structureel uitvoering geven aan Onderwijs Achterstandenbeleid (OAB)	U	S	€ 25.000	€ 50.000	€ 50.000	€ 50.000	€ 50.000	€ 50.000
77	Dekking SPUK Onderwijs Achterstanden Beleid (OAB)	I	S	€ -25.000	€ -50.000	€ -50.000	€ -50.000	€ -50.000	€ -50.000
78	Versterken Wonen	U	S	€ 25.000	€ 50.000	€ 50.000	€ 50.000	€ 50.000	€ 50.000
79	Effecten Jaarprogramma OZHZ 2023	U	S	€ -	€ 78.500	€ 65.000	€ 65.000	€ 65.000	€ 65.000
80	Inpassing trafo's en overige nutsvoorzieningen agv energietransitie	U	S	€ 50.000	€ 50.000	€ 50.000	€ 50.000	€ 50.000	€ 50.000
81	Verzekeringen onderwijshuisvesting	U	S	€ 35.000	€ 35.000	€ 35.000	€ 35.000	€ 35.000	€ 35.000
82	Actualisatie renteresultaat GREX	U	S	€ -3.500	€ -189.500	PM	PM	PM	PM
83	Actualisatie meerjarig perspectief grondexploitatie (MPG)	U	S	€ 874.500	€ 2.545.500	PM	PM	PM	PM
84	Actualisatie meerjarig perspectief grondexploitatie (MPG)	I	S	€ -874.500	€ -2.545.500	PM	PM	PM	PM
85	Formatie GROV	U	S	€ 140.000	€ 418.000	€ 418.000	€ 418.000	€ 418.000	€ 418.000
86	Dekking vergoeding projectleider	I	S	€ -40.000	€ -120.000	€ -120.000	€ -120.000	€ -120.000	€ -120.000
87	Implementatie van de Omgevingsvisie	U	S	€ -	€ 80.000	€ 80.000	€ 80.000	€ 80.000	€ 80.000
88	Beheerplan Openbare ruimte	U	S	€ -	€ 400.000	€ 400.000	€ 400.000	€ 400.000	€ 400.000
89	Storting voorziening onderhoud parkeer garages	U	S	€ 22.000	€ 22.000	€ 22.000	€ 22.000	€ 22.000	€ 22.000
90	Geo-applicatie Omgevingswet	U	S	€ -	€ 65.000	€ 50.000	€ 50.000	€ 50.000	€ 50.000
91	Intensivering arbeidsmarktaanpak Werving & Selectie	U	S	€ 73.000	€ 66.000	€ 66.000	€ 60.000	€ 60.000	€ 60.000
Totaal Structureel				€ 952.500	€ 3.058.000	€ 3.027.000	€ 2.754.000	€ 2.783.000	€ 3.285.000

III. Financieel meerjarenperspectief 2023-2028

Financieel meerjarenperspectief 2023-2028	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Structureel begrotingssaldo na 1ste begrotingswijziging 2023	€ 4.477.000	€ 5.707.000	€ 6.502.000	€ 3.121.000	€ 275.000	€ 275.000
Begrotingssaldo na 1ste begrotingswijziging 2023	€ 2.539.500	€ 5.092.000	€ 6.407.000	€ 2.971.000	€ 220.000	€ 220.000
Saldo Perspectiefnota 2023-2028 structureel	€ -952.500	€ -3.058.000	€ -3.027.000	€ -2.754.000	€ -2.783.000	€ -3.285.000
Saldo Perspectiefnota 2023-2028 incidenteel	€ -1.531.000	€ -41.000	€ -66.000	€ -45.000	€ 100.000	€ 100.000
Totaal saldo Perspectiefnota 2023-2028	€ -2.483.500	€ -3.099.000	€ -3.093.000	€ -2.799.000	€ -2.683.000	€ -3.185.000
Structureel begrotingssaldo na Perspectiefnota 2023-2028	€ 3.524.500	€ 2.649.000	€ 3.475.000	€ 367.000	€ -2.508.000	€ -3.010.000
Begrotingssaldo na Perspectiefnota 2023-2028	€ 56.000	€ 1.993.000	€ 3.314.000	€ 172.000	€ -2.463.000	€ -2.965.000

Toelichting Financiële ontwikkelingen meerjarenperspectief 2023-2028

In deze paragraaf wordt nader ingegaan op de financiële ontwikkelingen

Incidentele ontwikkelingen

Incidenteel financiële ontwikkelingen

Nr.	Omschrijving	U/I	I/S	2023	2024	2025	2026	2027	2028
1	Donatie Giro555 Turkije en Syrië	U	I	€ 33.000	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
2	Inhuurbudgetten	U	I	€ 1.500.000	PM	PM	PM	PM	PM
3	Energiecrisis en armoede	U	I	€ 600.000	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
4	Dekking Energiecrisis en armoede	I	I	€ -600.000	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
5	Implementatiekosten technische automatisering	U	I	€ 15.000	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
6	Wereldfeest	U	I	€ -	€ 50.000	€ -	PM	€ -	PM
7	Toezicht- en handhaving Energielabel C Kantoorpanden	U	I	€ 21.000	€ 21.000	€ 21.000	€ -	€ -	€ -
8	Verlenging en conversie bestaande applicaties vergunningverlening	U	I	€ 40.000	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
9	Implementatie Wet Kwaliteitsborging (WKB)	U	I	€ -	€ 16.000	€ 16.000	€ 16.000	€ -	€ -
10	Dekking stelpost Algemene Uitkering	U	I	€ -	€ -16.000	€ -16.000	€ -16.000	€ -	€ -
11	Ondersteuning Omgevingswet	U	I	€ 60.000	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
12	Dekking budget Omgevingswet	U	I	€ -60.000	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
13	Uitvoering Woonwagen- en standplaatsenbeleid	U	I	€ 50.000	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
14	Continuering Schoolmaatschappelijk werk	U	I	€ -	€ 50.000	PM	PM	PM	PM
15	Actieplan Armoede en schuldenproblematiek 2022-2025	U	I	€ 80.000	€ 80.000	€ 80.000	€ -	€ -	€ -
16	Versterken Jeugd- en onderwijsbeleid	U	I	€ 50.000	€ 100.000	€ 100.000	€ 100.000	PM	PM
17	Dekking Bestemmingsreserve Rijksstromen taakmutaties	I	I	€ -290.000	€ -455.000	€ -280.000	€ -200.000	€ -100.000	€ -100.000
18	Uitbreiding SKO Theater	U	I	€ 19.500	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
19	Dekking coronareserve	I	I	€ -52.500	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
20	Tijdelijke subsidieregeling impuls ontmoetingen	U	I	€ 30.000	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
21	Tijdelijke subsidieregeling impuls cultuur	U	I	€ 36.000	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
22	Dekking Tijdelijke subsidieregeling	I	I	€ -66.000	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
23	Herijking Wmo - Wmo naar de voorkant	U	I	€ -	€ 50.000	PM	PM	PM	PM
24	Specifieke regeling Informatiepunten Digitale Overheid (IDO)	U	I	€ 31.000	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
25	Specifieke regeling Informatiepunten Digitale Overheid (IDO)	U	I	€ -31.000	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
26	Coördinatie en uitvoering Regeling Brede SPUK	U	I	€ -	€ 60.000	€ 60.000	€ 60.000	€ 60.000	€ -
27	Dekking Regeling Brede SPUK	I	I	€ -	€ -60.000	€ -60.000	€ -60.000	€ -60.000	€ -
28	Procesregisseur Veiligheid en Sociaal Domein	U	I	€ -	€ 55.000	€ 55.000	€ 55.000	€ -	€ -
29	Beleidsadviseur Sociaal Domein	U	I	€ 45.000	€ 90.000	€ 90.000	€ 90.000	PM	PM
30	Specifieke Regeling Ventilatie in scholen	U	I	€ 591.000	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
31	Dekking Specifieke Regeling Ventilatie in scholen	I	I	€ -591.000	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
32	Intensivering klimaatakkoord voor energiearmoede en wijkaanpakken (Energiearmoede)	U	I	€ 100.000	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
33	Dekking Algemene reserve	I	I	€ -100.000	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
34	Lokaal Economisch Beleid	U	I	€ -	€ 18.000	€ 18.000	€ 18.000	€ 18.000	€ -
35	Dekking Lokaal Economische Beleid	I	I	€ -	€ -18.000	€ -18.000	€ -18.000	€ -18.000	€ -
36	Vliegende Brigade	U	I	€ 37.000	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
37	Dekking Vliegende Brigade	I	I	€ -37.000	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
38	Extra inrit buitensportaccommodatie Oostpolder	U	I	€ 20.000	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
Totaal incidenteel				€ 1.531.000	€ 41.000	€ 66.000	€ 45.000	€ -100.000	€ -100.000

1. Donatie Giro555 Turkije en Syrië

In lijn met de commissievergadering ABZ van 13 februari 2023 is er naar aanleiding van de aardbevingen in Turkije en Syrië een donatie van afgerond € 33.000 gedaan aan Giro555.

2. Inhuurbudgetten

In het eerste kwartaal 2023 is een inschatting gemaakt van de benodigde inhuur over het jaar 2023. Zoals eerder al is opgemerkt staat de invulling van de vacatures onder hoge druk en vragen de ambities om tijdelijke versterking. Over het jaar 2023 verwachten wij, met de wetenschap van nu, dat er € 1,5 mln. incidenteel nodig is om de inhuurkosten te dekken.

3. Energiecrisis en armoede

Conform de concernrapportage 2022, raadsbehandeling van 8 december 2022, is aangegeven dat de uitgaven doorlopen in 2023. De gelden worden besteed aan personele inzet, goede externe communicatie, het organiseren van Sterk in de Wijk, de badhuisfunctie en andere inzet om de inwoners zo goed mogelijk te informeren en te ondersteunen. De uitgaven vallen tot op heden mee gezien de maatregelen van de rijksoverheid (zoals bijv. het prijsplafond).

4. Dekking Energiecrisis en armoede

De uitgaven voor de maatregelen tegen energiecrisis en armoede worden gedekt uit de algemene reserve conform de concernrapportage 2022, raadsbehandeling van 8 december 2022.

5. Implementatiekosten technische automatisering

De grootmaatplotter is aan vervanging toe. Conform de nota waarderen en afschrijven worden investeringen kleiner dan € 25.000 direct ten laste van de exploitatie gebracht. Op basis hiervan wordt een bedrag van € 15.000 aangevraagd om de benodigde vervanging te realiseren.

6. Wereldfeest

Gevraagd wordt € 50.000 eenmalig in 2024 voor de organisatie van het Wereldfeest beschikbaar te stellen omdat de kosten in de evenementensector fors zijn gestegen. Het Wereldfeest is inmiddels een begrip in Papendrecht en wordt sinds 2007 georganiseerd. Er komen zeker 5.000 bezoekers in een brede samenstelling. Het feest wordt gedragen door vrijwilligers uit allerlei culturen. Het gaat om het kennismaken met verschillende culturen en het opbrengen van respect voor elkaar, omlijst door een non-stop muziek- en dansprogramma.

Het betreft hier een incidentele bijdrage. Na het organiseren van het wereldfeest in 2024 wordt het geëvalueerd of een structurele budgettering van het Wereldfeest maatschappelijk relevant genoeg is voor een nieuwe – structurele – bijdrage van € 50.000 om de twee jaren. Dit maakt onderdeel uit van het kader evenementenbeleid.

7. Toezicht en handhaving Energielabel C Kantoorpanden

Kantoorgebouwen moeten vanaf 1 januari 2023 minimaal energielabel C hebben. Er is al een aantal acties ondernomen om zoveel mogelijk kantooreigenaren hierover te informeren. Degenen die nog niet voldoen, lopen het risico op toezicht en handhaving. Deze toezicht en handhaving pakt de omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid de komende drie jaar (2023-2025) op voor de gemeente Papendrecht. Dit betekent voor de jaren 2023 tot en met 2025 dat er jaarlijks € 21.000 incidenteel nodig is.

8. Verlenging en conversie bestaande applicaties vergunningverlening

Door de wijziging van de ingangsdatum van de nieuwe Omgevingswet van 1 juli 2023 naar 1 januari 2024 worden we genoodzaakt om de licenties van de bestaande applicaties voor vergunningverlening te verlengen. De extra kosten voor het verlengen van deze licenties bedragen € 20.000.

Daarnaast moeten ter voorbereiding op de nieuwe Omgevingswet alle data van de bestaande applicaties overgezet worden naar de nieuwe applicaties. Dit is nodig om een goede ontsluiting en vindbaarheid van gegevens te krijgen, waaronder vergunningverlening. Hiervoor is een aanvullend een bedrag van € 20.000 nodig.

9. Implementatie Wet Kwaliteitsborging (WKB)

Voor de implementatie en borging van de Wet Kwaliteitsborging (WKB is voor de jaren 2024 tot en met 2026 een bedrag van € 16.000 nodig. Hier staan Rijksmiddelen tegenover.

10. Dekking stelpost Algemene Uitkering

In de septembercirculaire 2022 zijn vanuit het Rijk middelen beschikbaar gesteld voor de implementatie van de Wet Kwaliteitsborging (WKB). Voor de jaren 2024 tot en met 2026 betreft dit een bedrag van € 16.000.

11. Ondersteuning Omgevingswet

Voor het kernteam Implementatie van de Omgevingswet wordt eigen personeel ingezet. Voor de reguliere werkzaamheden die hierdoor vrijvallen is externe inhuur noodzakelijk ter grootte van € 60.000.

12. Dekking budget Omgevingswet

De kosten voor de ondersteuning Omgevingswet worden gedekt uit de eerder beschikbaar gestelde middelen voor de implementatie van de Omgevingswet.

13. Uitvoering woonwagen- en standplaatsenbeleid

Conform de raadsinformatiebrief van 15 maart 2023 geven wij uitvoering aan de opdracht om gemeentelijk woonwagenbeleid (inclusief locatieonderzoek) op te stellen. In de initiële begroting zijn hiervoor geen middelen opgenomen. Voor de uitvoering van deze opdracht is incidenteel een bedrag nodig van € 50.000.

14. Continuering Schoolmaatschappelijk werk

Het schoolmaatschappelijk werk signaleert, geeft informatie, advies en consultatie aan de school en biedt hulp aan kinderen en hun ouders via een outreachende, vraaggerichte en systeemgerichte benadering. Door inzet aan de voorkant zal zwaardere zorgvraag afnemen. Het is daarom niet wenselijk op schoolmaatschappelijk werk te bezuinigen, juist nu wij als gemeente sterk inzetten op preventieve zorg en jeugdhulp. Hiervoor is voor 2024 een incidenteel bedrag van € 50.000 nodig.

De financiële effecten van de uitvoering van schoolmaatschappelijk werk vanaf 2025 worden uitgewerkt en nemen we mee bij de Routekaart Jeugd.

15. Actieplan Armoede en Schuldenproblematiek 2022-2025

Voor de uitvoering van het actieplan Armoede en schuldenproblematiek (2022-2025) is een bedrag van € 320.000 gestort in de reserve Rijksstromen taakmutaties. Hier wordt gedurende de looptijd van het actieplan jaarlijks € 80.000 incidenteel ingezet voor het actieplan Armoede en Schuldenproblematiek 2022-2025. Dekking vindt plaats ten laste van de bestemmingsreserve Rijksstromen taakmutaties.

16. Versterken Jeugd- en onderwijsbeleid

De huidige werkzaamheden voor Jeugd en Onderwijs kunnen op dit moment niet dusdanig uitgevoerd worden waardoor de minimale basis niet bereikt wordt wat nodig is voor deze twee beleidsterreinen. Het niet kunnen uitvoeren van deze werkzaamheden zorgt ervoor dat we niet volledig kunnen voldoen aan de wettelijke taken.

Om de werkzaamheden op een goed niveau uit te kunnen voeren, stellen we voor om voor 2023 € 50.000 en vanaf 2024 tot en met 2026 jaarlijks €100.000 incidenteel beschikbaar te stellen om aan de wettelijke uitvoering te voldoen. Dekking vindt plaats ten laste van de bestemmingsreserve Rijksstromen taakmutaties. Eind 2025, begin 2026 evalueren we of voortzetting hiervan nog nodig is.

17. Dekking Bestemmingsreserve Rijkstromen taakmutaties

Dit betreft dekking voor 15. Actieplan Armoede en schuldenproblematiek 2022-2025, 16. Versterken Jeugd- en onderwijsbeleid, 67. Versterken toegang jeugdteams en 68. Continuering Wijk GGD'er.

18. Uitbreiding SKO Theater

In samenwerking met ToBe worden voor 2 scholen theatervoorstellingen gedaan rondom scheiden. Meerdere wetenschappelijke studies geven aan dat een brede samenhangende aanpak gericht op preventie een grote maatschappelijke winst oplevert (o.a. Rapport SVW Scheiden zonder schade (2018)).

Het theaterprogramma en het randprogramma bieden handvatten aan ouders en professionals om signalen van jongeren eerder te herkennen, het gesprek met jongeren op gang te brengen, om een luisterend oor te bieden en om te voorzien in de informatiebehoefte van jongeren. Door de opzet van het programma werken we ook aan versterken van ouders die gescheiden zijn of overwegen uit elkaar te gaan. De uitbreiding van SKO Theater vraagt een incidenteel bedrag van € 19.500 voor 2023 en wordt gedekt uit de Coronareserve

19. Dekking Coronareserve

De kosten voor het doorzetten van 70. Adviespunt Scheiden, Kind en Ouderschap (SKO) voor het jaar 2023 en 18. uitbreiden van SKO Theater worden eenmalig in 2023 gedekt uit de coronareserve.

20. Tijdelijke subsidieregeling impuls ontmoetingen

Afgelopen jaar heeft de coronacrisis een negatieve invloed gehad op het sociaal netwerk van sommige inwoners. Met een tijdelijke subsidieregeling impuls ontmoetingen stimuleren buurthuisfuncties en ondersteunen we bij het aanbieden en promoten van activiteiten die gericht zijn op het bevorderen van ontmoeten en tegengaan van eenzaamheid. Deze regeling loopt van 15 maart 2023 tot en met 1 november 2023. Gevraagd wordt voor deze tijdelijke subsidieregeling een bedrag van € 30.000 incidenteel beschikbaar te stellen. Dekking voor de tijdelijke subsidieregelingen impuls ontmoetingen komt uit niet bestede coronamiddelen.

21. Tijdelijke subsidieregeling impuls cultuur

Afgelopen jaar heeft de coronacrisis een negatieve invloed gehad op het culturele netwerk. Met een tijdelijke subsidieregeling impuls cultuur stimuleren we culturele aanbieders gestimuleerd en ondersteunen we bij het aanbieden en promoten van activiteiten die gericht zijn op het bevorderen van cultuurparticipatie en het behouden van een divers cultuuraanbod in Papendrecht. Deze regeling loopt van 15 april 2023 tot en met 1 januari 2024. Gevraagd wordt voor deze tijdelijke subsidieregeling een bedrag van € 36.000 incidenteel beschikbaar te stellen. Dekking voor de tijdelijke subsidieregelingen impuls cultuur komt uit niet bestede coronamiddelen.

22. Dekking Tijdelijke subsidieregelingen

Dekking voor 20. Tijdelijke subsidieregelingen impuls ontmoetingen en 21. impuls cultuur komt uit de bestemmingsreserve coronamiddelen.

23. Herijking Wmo – Wmo naar de voorkant

Papendrecht vergrijst. Dit betekent voor komende jaren een groei in de vraag naar hulp en ondersteuning. Tegelijkertijd kampen we met krapte op de arbeidsmarkt en stijgende kostprijzen van hulpmiddelen en stijgende lonen van zorgprofessionals. Dit leidt ertoe dat de continuïteit van de voorzieningen onder druk komt te staan. Om de continuïteit te waarborgen, is een goede aansluiting tussen algemene voorzieningen en maatwerkvoorzieningen Wmo nodig. We gaan goed kijken waar we de basis in het voorveld van (algemene) voorzieningen kunnen versterken en uitbouwen, zodat zo lang als mogelijk lichtere ondersteuning kan worden aangeboden. Maar ook dat we mensen helpen weer zelf aan het roer te staan door de situatie te normaliseren en hulp weer af te schalen. Deze beweging, Wmo naar de voorkant, helpt om de noodzaak voor de aanvraag van maatwerkvoorzieningen zo lang mogelijk uit te stellen. Voor de herijking Wmo wordt een bedrag van € 50.000 in 2024 gevraagd. De financiële effecten voor de langere termijn wordt op p.m. gesteld en wordt na de herijking concreet.

24. Specifieke regeling Informatiepunten Digitale Overheid (IDO)

In opdracht van het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties wordt in 2023 een Informatiepunt Digitale Overheid ingericht. De kosten worden gedekt via een SPUK-uitkering. Financiering vanaf 2024 is op dit moment nog niet bekend.

25. Dekking Specifieke regeling Informatiepunten Digitale Overheid (IDO)

Voor het realiseren en/of in stand houden van Informatiepunten Digitale Overheid heeft het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties via de specifieke regeling Informatiepunten Digitale Overheid (IDO) een bedrag van € 31.000 over het jaar 2023 beschikbaar gesteld. Financiering vanaf 2024 is op dit moment nog niet bekend.

26. Coördinatie en uitvoering Regeling Brede SPUK

Voor de coördinatie en uitvoering van de Regeling Brede SPUK is voor de jaren 2024 tot en met 2027 jaarlijks incidenteel € 60.000 benodigd.

27. Dekking Regeling Brede SPUK

Dit betreft de dekking uit de ontvangen middelen via de regeling Brede SPUK. Wanneer de beschikking regeling Brede SPUK wordt ontvangen zal dit een plek krijgen in de P&C-cyclus.

28. Procesregisseur Veiligheid en Sociaal Domein

Om een goed antwoord te kunnen geven op complexe zorg & veiligheidscasuïstiek is de inzet van een (gemeentelijke) procesregisseur noodzakelijk. Deze faciliteert de samenwerking tussen interne en externe professionals en tussen meerdere organisaties en jaagt deze ook aan. Op die manier draagt de procesregisseur bij aan het tijdig en op de juiste manier opschalen en afschalen bij complexe zorg & veiligheidscasuïstiek. Doel is het (aan de voorkant) voorkomen van een toename van de ernst en complexiteit van de problematiek (escalatie), want dit leidt tot ongewenste effecten voor de betrokken inwoner(s) en tot hogere maatschappelijke kosten. De kosten hiervoor bedragen voor de jaren 2024 tot en met 2026 jaarlijks € 55.000 incidenteel en wordt daarna geëvalueerd over de voortzetting hiervan.

29. Beleidsadviseur Sociaal Domein

Afgelopen jaren is het maatschappelijk domein sterk in beweging. Gemeenten krijgen er veel taken bij en hebben te maken met crisis op crisis (covid-19, vluchtelingenopvang, energiearmoede). Het Beleidsteam Maatschappelijke Ontwikkeling is niet in dezelfde mate meegegroeid met deze ontwikkelingen. Veel werkzaamheden worden opgevangen door inhuur en door medewerkers die

daardoor minder tijd aan andere taken kunnen besteden. Ook onderlinge vervanging bij ziekte komt onder druk te staan. Hierdoor kunnen we onvoldoende sturen op het bereiken van maatschappelijke effecten en het uitvoeren van het collegeprogramma. Extra capaciteit is minimaal nodig tot en met 2026 voor een beleidsadviseur. Voor de periode daarna zorgen we voor een tijdige evaluatie. Deze beleidsadviseur krijgt als grootste taak het sturen op en samenwerken met Sterk Papendrecht. De kosten bedragen voor 2023 € 45.000, oplopend tot € 90.000 voor de jaren 2024 tot en met 2026 en wordt daarna geëvalueerd over de voortzetting hiervan

30. Specifieke Regeling Ventilatie in scholen

Op grond van de Rijksbijdrageregeling Specifieke Uitkering ventilatie in scholen heeft de gemeente van het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties een totaalbedrag van € 591.000 ontvangen. Eerder hebben de schoolbesturen van Stichting Openbaar Primair Onderwijs Papendrecht en Sliedrecht en Stichting Openbaar Voortgezet Onderwijs Willem de Zwijger College Papendrecht hiervoor een aanvraag ingediend. De bijdrage wordt doorbetaald aan de betreffende schoolbesturen.

31. Dekking Specifieke Regeling Ventilatie in scholen

Dit betreft dekking via de ontvangen middelen uit de Specifieke Regeling Ventilatie in scholen.

32. Intensivering klimaatakkoord voor armoede en wijkaanpakken (Energiearmoede)

De Rijksmiddelen voor Energiearmoede zijn onvoldoende om het programma volledig uit te voeren. Hiervoor is een aanvullend bedrag van € 100.000 nodig. Dit kan gedekt worden vanuit de vrijgevallen middelen voor het Klimaatakkoord in de algemene reserve.

33. Dekking Algemene reserve

In de Meicirculaire 2022 is een bedrag van € 235.000 gelabeld voor het Klimaatakkoord. Dit is via de concernrapportage 2022 vrijgevallen en gestort in de algemene reserve. Voor het uitvoeren van maatregelen voor Energiearmoede wordt € 100.000 onttrokken aan de algemene reserve.

34. Lokaal Economisch beleid

Bij de raadsvergadering van 3 november 2022 is de verordening BIZ Centrum Papendrecht 2023-2027 vastgesteld. Hierin wordt onder de noemer 'centrumversterkende initiatieven' jaarlijks € 18.000 toegekend gedurende de BIZ-periode. Dit wordt gedekt uit de onbenutte coronamiddelen uit de jaarrekening 2022 die in de algemene reserve is gestort.

35. Dekking Lokaal Economisch beleid

De onbenutte coronamiddelen uit de jaarrekening 2022 waar geen resultaatbestemming aan is gegeven zijn gestort in de algemene reserve.

36. Vliegende Brigade

De provincie en gemeenten hebben samen geconstateerd dat versnelling wenselijk is in de realisatie van woningbouwplannen. Er is vaak een tekort aan bekwaam personeel. Met het subsidieprogramma "De Vliegende Brigade" hebben we voor de projecten Poldermolen, Schoorweg en Rembrandlaan subsidie aangevraagd voor de periode van 01.01.2022 tot 01.01.2024. Het totaal gevraagde bedrag van € 99.432 is toegekend en wordt verdeeld over meerdere tranches.

De tranche van 2022 bedraagt € 37.000 en is wegens omstandigheden nog niet gebruikt. De uitvoering hiervan zal plaatsvinden in 2023. De provincie is hiervan op de hoogte gebracht en mee akkoord gegaan.

37. Dekking Vliegende Brigade

Bij de jaarrekening 2022 is de tranche van 2022 als vooruit ontvangen middelen beschikbaar gehouden en kan daarvoor worden ingezet.

38. Extra inrit buitensportaccommodatie Oostpolder

De atletiekvereniging Passaat constateert samen met Korfbalvereniging PKC dat bij samenvallende sportdagen de uitrit naar het gezamenlijke complex langere tijd vol is waardoor vertrekkende en aankomende wedstrijdsporten onnodig worden vertraagd. Daarnaast maken beide verenigingen zich zorgen over de bereikbaarheid van hulpdiensten, met name ziekenauto's, bij deze drukke dagen. De verenigingen vragen aan de gemeente een tweede (aanvullende) inrit aan de oostzijde van het complex om aan deze zorg tegemoet te komen. De vereniging stelt voor de kosten binnen het park zelf uit te voeren en te financieren en doet een beroep op de gemeente om op openbaar gebied een dam met aansluitend straatwerk te realiseren met toegangspoort. De kosten worden geraamd op € 20.000 in 2023.

Structurele ontwikkelingen

Structureel financiële ontwikkelingen

Nr.	Omschrijving	U/I	I/S	2023	2024	2025	2026	2027	2028
39	Uitbreiding griffie	U	S	€ 83.000	€ 83.000	€ 83.000	€ 83.000	€ 83.000	€ 83.000
40	Nieuwe CAO Gemeenten	U	S	€ 600.000	€ 600.000	€ 600.000	€ 600.000	€ 600.000	€ 950.000
41	Indexatie subsidies	U	S	€ -	€ 425.000	€ 425.000	€ 500.000	€ 650.000	€ 650.000
42	Indexatie Recreatie & Cultuur Holding B.V.	U	S	€ 125.000	€ 300.000	€ 300.000	€ 300.000	€ 300.000	€ 360.000
43	Prijsstijgingen algemeen	U	S	€ -	€ 500.000	€ 500.000	€ 500.000	€ 500.000	€ 500.000
44	Begroting VRZHZ 2024	U	S	€ 17.000	€ 116.000	€ 116.000	€ 116.000	€ 116.000	€ 168.000
45	Begroting OZHZ 2024	U	S	€ -	€ 52.000	€ 52.000	€ 52.000	€ 52.000	€ 65.000
46	Begroting DG&J 2024	U	S	€ 140.000	€ 170.000	€ 180.000	€ 180.000	€ 180.000	€ 220.000
47	Begroting SoJ 2024	U	S	€ -600.000	€ -400.000	€ -400.000	€ -400.000	€ -400.000	€ -200.000
48	Bijdrage SGD 2024	U	S	€ -	€ 300.000	€ 300.000	€ 300.000	€ 300.000	€ 400.000
49	Begroting GRS 2024	U	S	€ 540.000	€ 500.000	€ 175.000	€ -150.000	€ -700.000	€ -100.000
50	Claim Algemene Uitkering - Dekking Inflatie en looneffecten	I	S	€ -608.000	€ -1.542.000	€ -1.337.000	€ -1.380.000	€ -915.000	€ -1.834.000
51	Budget toekomstige investeringen	U	S	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ 240.000
52	Verhoging OZB	I	S	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -280.000
53	Digitale veiligheid	U	S	€ 40.000	€ 40.000	€ 40.000	€ 40.000	€ 40.000	€ 40.000
54	Kapitaallasten	U	S	€ -	€ 8.000	€ 186.000	€ 186.000	€ 186.000	€ 186.000
55	Dekking Bestemmingsreserve kapitaallasten toekomstige investeringen	I	S	€ -	€ -	€ -50.000	€ -50.000	€ -50.000	€ -50.000
56	Energiebeheer Gemeentehuis	U	S	€ -	€ 7.000	€ 7.000	€ 7.000	€ 7.000	€ 7.000
57	Vergoeding uitleenpersoneel	I	S	€ 35.000	€ 35.000	€ 35.000	€ 35.000	€ 35.000	€ 35.000
58	Dienstverlening	U	S	€ 9.000	€ 65.000	€ 65.000	€ 80.000	€ 80.000	€ 43.000
59	Dekking dienstverlening	U	S	€ -	€ -67.000	€ -72.000	€ -91.000	€ -97.000	€ -44.000
60	Zorg- en Veiligheidshuis	U	S	€ -	€ 21.000	€ 21.000	€ 21.000	€ 21.000	€ 21.000
61	Extra modules applicatie vergunningverlening	U	S	€ 40.000	€ 40.000	€ 40.000	€ 40.000	€ 40.000	€ 40.000
62	Regisseur en ondersteuning Ondernijning	U	S	€ 85.000	€ 85.000	€ 85.000	€ 85.000	€ 85.000	€ 85.000
63	Dekking budget Ondernijning	U	S	€ -85.000	€ -85.000	€ -85.000	€ -85.000	€ -85.000	€ -85.000
64	Toeziachter Bouw en OOV	U	S	€ -	€ 200.000	€ 200.000	€ 200.000	€ 200.000	€ 200.000
65	Lokale subsidie St. Leergeld	U	S	€ -	€ 25.000	€ 25.000	€ 25.000	€ 25.000	€ 25.000
66	Wet regie Volkshuisvesting & Wijziging huisvestingswet (actualisatie woonbeleid)	U	S	€ 30.000	PM	PM	PM	PM	PM
67	Versterken toegang jeugdteams	U	S	€ 160.000	€ 175.000	PM	PM	PM	PM
68	Continuering Wijk GGD'er	U	S	€ -	€ 100.000	€ 100.000	€ 100.000	€ 100.000	€ 100.000
69	Pellerpop (Evenement)	U	S	€ -	€ 30.000	€ -	€ 30.000	€ -	€ 30.000
70	Adviespunt Scheiden, Kind en Ouderschap (SKO)	U	S	€ 33.000	€ 33.000	€ 33.000	€ 33.000	€ 33.000	€ 33.000
71	Indexatie programmabudgetten Sociaal Domein	U	S	€ -	€ 60.000	€ 60.000	€ 60.000	€ 60.000	€ 60.000
72	Indexering contract Louterbloemen	U	S	€ 7.000	€ 7.000	€ 7.000	€ 7.000	€ 7.000	€ 7.000
73	Versterken casusregie Jeugd (Sterk Papendrecht)	U	S	€ -	€ 50.000	€ 50.000	€ 50.000	€ 50.000	€ 50.000
74	Versterken casusregie Volwassenen (Sterk Papendrecht)	U	S	€ -	€ 100.000	€ 100.000	€ 100.000	€ 100.000	€ 100.000
75	Datagedreven werken Sociaal Domein	U	S	€ -	€ 70.000	€ 70.000	€ 70.000	€ 70.000	€ 70.000
76	Versterken en structureel uitvoering geven aan Onderwijs Achterstandenbeleid (OAB)	U	S	€ 25.000	€ 50.000	€ 50.000	€ 50.000	€ 50.000	€ 50.000
77	Dekking SPUK Onderwijs Achterstanden Beleid (OAB)	I	S	€ -25.000	€ -50.000	€ -50.000	€ -50.000	€ -50.000	€ -50.000
78	Versterken Wonen	U	S	€ 25.000	€ 50.000	€ 50.000	€ 50.000	€ 50.000	€ 50.000
79	Effecten Jaarprogramma OZHZ 2023	U	S	€ -	€ 78.500	€ 65.000	€ 65.000	€ 65.000	€ 65.000
80	Inpassing trafo's en overige nutsvoorzieningen agv energietransitie	U	S	€ 50.000	€ 50.000	€ 50.000	€ 50.000	€ 50.000	€ 50.000
81	Verzekeringen onderwijshuisvesting	U	S	€ 35.000	€ 35.000	€ 35.000	€ 35.000	€ 35.000	€ 35.000
82	Actualisatie renteresultaat GREX	U	S	€ -3.500	€ -189.500	PM	PM	PM	PM
83	Actualisatie meerjarig perspectief grondexploitatie (MPG)	U	S	€ 874.500	€ 2.545.500	PM	PM	PM	PM
84	Actualisatie meerjarig perspectief grondexploitatie (MPG)	I	S	€ -874.500	€ -2.545.500	PM	PM	PM	PM
85	Formatie GROV	U	S	€ 140.000	€ 418.000	€ 418.000	€ 418.000	€ 418.000	€ 418.000
86	Dekking vergoeding projectleider	I	S	€ -40.000	€ -120.000	€ -120.000	€ -120.000	€ -120.000	€ -120.000
87	Implementatie van de Omgevingsvisie	U	S	€ -	€ 80.000	€ 80.000	€ 80.000	€ 80.000	€ 80.000
88	Beheerplan Openbare ruimte	U	S	€ -	€ 400.000	€ 400.000	€ 400.000	€ 400.000	€ 400.000
89	Storting voorziening onderhoud parkeer garages	U	S	€ 22.000	€ 22.000	€ 22.000	€ 22.000	€ 22.000	€ 22.000
90	Geo-applicatie Omgevingswet	U	S	€ -	€ 65.000	€ 50.000	€ 50.000	€ 50.000	€ 50.000
91	Intensivering arbeidsmarktaanpak Werving & Selectie	U	S	€ 73.000	€ 66.000	€ 66.000	€ 60.000	€ 60.000	€ 60.000
Totaal Structureel				€ 952.500	€ 3.058.000	€ 3.027.000	€ 2.754.000	€ 2.783.000	€ 3.285.000

39. Uitbreiding Griffie

Conform besluit in de raadsvergadering van 8 december 2022 worden de structurele lasten voor de uitbreiding van de griffie verwerkt in de begroting.

40. Nieuwe CAO Gemeenten

Met terugwerkende kracht vanaf januari 2023 is in april 2023 de nieuwe CAO voor gemeenten van kracht geworden. Dit heeft een nadelig structureel effect van € 600.000.

41. Indexatie subsidies

Bij de indexering subsidiebundel is voor 2023 eerder rekening gehouden met 7,9%. Hiervan is 2% incidenteel toegekend voor 2023 en 4% voor de jaren 2023 tot en met 2025. Er wordt nu voorgesteld om dit percentage structureel op te nemen. Daarnaast wordt in verband met gestegen lonen en prijzen voorgesteld om bij de indexering 2024 en verder rekening te houden met 7,5% structurele stijging ten opzichte van 2023.

42. Indexatie Recreatie & Cultuur Holding B.V.

De exploitatiebijdrage 2023 aan de Recreatie en Cultuur Holding wordt voor de indexering (peilmoment september 2022) bijgesteld. Dit leidt tot een aanvullende bijdrage van € 125.000 over het jaar 2023.

Daarnaast wordt voor de begroting 2024 een indexering toegepast van de stijgende loon – en prijsindexatie 2023 wat conform contractuele afspraken moet worden doorberekend.

43. Prijsstijgingen algemeen

Door het effect van de coronacrisis en de oorlog in Oekraïne is de inflatie verder aangewakkerd, wat geleid heeft tot inflatiepercentages van zelfs 14% en meer. In de vorige perspectiefnota is er voor de korte termijn geanticipeerd om tijdelijk opstuwning van de prijzen te compenseren. Wij constateren nu dat terugval naar het oude niveau niet meer plaats gaat vinden en zal er structurele compensatie van prijsstijgingen opgenomen moeten worden. We hebben hiervoor een bedrag van € 500.000 opgenomen om de algemene prijsdruk in de begroting op te vangen.

44. Begroting Veiligheidsregio Zuid-Holland Zuid (VRZH) 2024

De ontvangen begroting 2024 van de VRZH hebben wij financieel doorgerekend in onze begroting. De begroting 2024 zal via de reguliere zienswijze procedure aan u worden voorgelegd.

45. Begroting Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid (OZH) 2024

De ontvangen begroting 2024 van de OZH hebben wij financieel doorgerekend in onze begroting. De begroting 2024 zal via de reguliere zienswijze procedure aan u worden voorgelegd.

46. Begroting Dienst Gezondheid & Jeugd (DG&J) 2024

De ontvangen begroting 2024 en de eerste begrotingswijziging 2023 van de DG&J hebben wij financieel doorgerekend in onze begroting. De begroting 2024 zal via de reguliere zienswijze procedure aan u worden voorgelegd.

47. Begroting Serviceorganisatie Jeugd (SoJ) 2024

De ontvangen begroting 2024 en de eerste begrotingswijziging 2023 van de SoJ hebben wij financieel doorgerekend in onze begroting. De begroting 2024 zal via de reguliere zienswijze procedure aan u worden voorgelegd. De verwerking van de begroting 2024 van de SoJ heeft plaatsgevonden via het voorgestelde realistische scenario (geen groei, geen besparingen). Voor de risico's zoals deze met name zijn benoemd in de begroting 2024 van de SoJ is het risicoprofiel voor de gemeente Papendrecht hoog. De risico's zullen we via de begroting verder uitwerken.

48. Bijdrage Servicegemeente Dordrecht (SGD) 2024

Met betrekking tot bijdrage aan de Servicegemeente Dordrecht houden we rekening met een doorrekening van de algemene loon- en prijsindexatie.

49. Begroting Gemeenschappelijke Regeling Sociaal (GRS) 2024

De ontvangen begroting 2024 en de voorjaarsbrief 2023 van de GRS hebben wij financieel doorgerekend in onze begroting. De begroting 2024 zal via de reguliere zienswijze procedure aan u worden voorgelegd.

50. Claim Algemene Uitkering – Dekking inflatie en looneffecten

In de perspectiefnota is rekening gehouden dat de hoge loon- en prijsindexatie gedeeltelijk gedekt wordt door een hogere algemene uitkering. Of er voldoende wordt gecompenseerd zal moeten blijken wanneer de meircirculaire 2023 is ontvangen. Vooruitlopend hierop hebben wij een claim op de hogere algemene uitkering opgenomen.

51. Budget Toekomstige investeringen

Conform de afspraken die zijn gemaakt rondom de financiering huisvesting VO-scholen vindt jaarlijks een structurele verhoging plaats van het budget toekomstige investeringen. Voor 2028 is hiervoor een bedrag nodig van € 240.000.

52. Verhoging OZB

Conform de afspraken die zijn gemaakt rondom de financiering huisvesting VO-scholen vindt jaarlijks buiten de reguliere indexatie van de OZB een extra verhoging (1,5%) plaats van de OZB. Dit betekent voor 2028 een verhoging van de OZB van € 280.000.

53. Digitale veiligheid

Vanuit de Algemene Leden Vergadering van de VNG is de resolutie aangenomen dat structureel voldoende budget vrij moet worden gemaakt voor blijvende weerbaarheid tegen digitale dreigingen (naar advies van de CyberSecurityRaad). Naar aanleiding van de ENSIA-zelfevaluatie, het advies van de CyberSecurityRaad, de toekomstige uitbreidingen in ENSIA-audit en de Europese wetgeving is structureel € 40.000 nodig voor de uitvoering van de noodzakelijke maatregelen, pentesten en lokale audits.

54. Kapitaallasten

Dit betreft de bijstelling van kapitaallasten na verwerking van de investeringen in hoofdstuk "Bijstelling investeringsprogramma 2023-2028". De extra kapitaallasten bedragen € 8.000 voor 2024 en vanaf 2025 € 186.000.

55. Dekking Bestemmingsreserve kapitaallasten toekomstige investeringen

Bij het instellen van de bestemmingsreserve kapitaallasten toekomstige investeringen wordt Loswal (investeringskrediet Vervanging damwand Kooijhaven 2024) genoemd als een van de grote investeringen die gebruik kunnen maken van de bestemmingsreserve kapitaallasten toekomstige investeringen. Een onttrekking van jaarlijks € 50.000 vanaf 2025 kan daarvoor worden ingezet.

56. Energiebeheer Gemeentehuis

Door gebruik te maken van energieaudit en -beheer wordt het verbruik van energie gemonitord om het energieverbruik verder te verlagen en extern verbruik (Marktplaats) te kunnen verrekenen aan gebruikers. De kosten bedragen € 7.000 structureel vanaf 2024.

57. Vergoeding uitleenpersoneel

De samenwerking op het gebied van applicatiebeheer met de gemeente Hardinxveld-Giessendam is niet meer doorgezet. Hierdoor zijn de structurele inkomsten voor uitleen van € 35.000 komen te vervallen.

58. Dienstverlening

In de periode van 2024-2028 is sprake van hoogconjunctuur m.b.t. reisdocumenten. De extra werkzaamheden die hieraan gekoppeld zijn, worden ingevuld via de Strategische Personeelsplanning met verdere digitalisering van de dienstverlening en doorstroom van eigen personeel, aangevuld met inhuur van tijdelijke krachten voor de telefonie.

59. Dekking dienstverlening

In de periode van 2024-2028 is sprake van hoogconjunctuur m.b.t. reisdocumenten. Hierdoor stijgen de legesinkomsten m.b.t. reisdocumenten.

60. Zorg- en veiligheidshuis

De Zorg- en Veiligheidshuizen voeren taken uit die aan de gemeenten zijn toebedeeld. Zij bieden een netwerk waar gemeenten, justitiële organisaties en zorgorganisaties zware complexe casuïstiek kunnen voorleggen aan partners in de regio onder procesregie van het Zorg- en Veiligheidshuis.

Het Zorg- en Veiligheidshuis ZHZ heeft vastgesteld dat zij intern haar management, personeelsbeleid en bedrijfsvoering moet professionaliseren. Hierin zijn inmiddels de nodige stappen gezet samen met de gemeente Dordrecht. Met de voorgestelde aanpassingen wordt daaraan een vervolg gegeven. Het verder professionaliseren van de organisatie leidt tot een verhoging van de inwonersbijdrage van € 0,64 naar € 1,33. In totaal geeft dit vanaf 2024 structureel extra lasten van € 21.000 per jaar.

61. Extra modules applicatie vergunningverlening

Bij de aanschaf van de nieuwe basisapplicatie RX.Mission voor vergunningverlening zijn extra modules nodig om de dienstverlening te optimaliseren. Deze extra modules variëren van digitaal beveiligd inloggen tot het digitaal inzien van documenten en de mogelijkheid om mobiel toezicht te houden. De kosten bedragen jaarlijks € 40.000 structureel.

62. Regisseur en ondersteuning ondermijning

Op het gebied van ondermijning wordt een regisseur en ondersteuner ingezet. De kosten voor de inzet bedragen structureel € 85.000. De dekking voor deze inzet komt voort uit het beschikbaar gestelde budget Ondermijning. Dit betreft een administratieve wijziging tussen taakvelden.

63. Dekking budget Ondernijning

Het centrale budget ondernijning wordt gedeeltelijk ingezet ter dekking van de regisseur en ondersteuning. Dit betreft een administratieve wijziging tussen taakvelden.

64. Toezichthouder Bouw en OOV

Om wettelijk te voldoen aan onze toezichthoudende taak op het gebied van verleende vergunningen, toezicht op bestaande bouw, afhandelen van meldingen en toezicht op illegale bouw is extra formatie nodig. Voor het toezicht op bouwen zullen wij op korte termijn in overleg treden met de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid (OZHZ) inzake mogelijkheden collegiale inhuur/detachering. De structurele lasten bedragen € 200.000 vanaf 2024.

65. Lokale subsidie St. Leergeld

Vanaf 2023 wordt de bijdrage aan St. Leergeld op 'nut' afgerekend, waarbij de bijdrage van Dordrecht wegvalt vanwege de Dordtpas. Dat betekent dat er vanaf 2024 een structurele kostenstijging verwachten van € 25.000.

66. Wet regie Volkshuisvesting & Wijziging huisvestingswet (actualisatie woonbeleid)

Het Rijk is voornemens om de Wet regie op de Volkshuisvesting in 2024 in werking te laten treden. Deze wet legt meer taken bij de gemeente op het gebied van wonen. Er zijn middelen nodig om de precieze impact op en actualisatie van ons woonbeleid te onderzoeken. Daarbij moet ook duidelijk worden wat dit betekent in termen van capaciteit. Afhankelijk van de uitkomst geeft dit vanaf 2024 mogelijk structurele effecten. Voor 2023 stellen we voor een incidenteel bedrag van € 30.000 om onderzoeken te verrichten in te zetten en inzicht te krijgen op de mogelijke structurele effecten. Vanaf 2024 is daarom het mogelijke structurele effect als PM-post opgenomen.

67. Versterken toegang jeugdteams

Voor de tijdelijke voortzetting van de versterking casusregie bij stichting Jeugdteams is voor 2023 en 2024 respectievelijk een bedrag van € 160.000 en € 175.000 nodig. Dekking vindt plaats ten laste van bestemmingsreserve Rijksstromen taakmutaties. Vanaf 2025 zullen de eventuele meerkosten onderdeel uitmaken van de Routekaart Jeugd.

68. Continuering Wijk GGD'er

De inzet van de Wijk GGD'er is in 2021 in pilotvorm gestart en zetten we vanaf 2024 structureel door. De Wijk GGD'er zetten we in om een sluitende aanpak voor personen met verward gedrag te realiseren. Dekking vindt tot en met 2028 plaats ten laste van bestemmingsreserve Rijksstromen taakmutaties. Voor de dekking van 2029 en verder zal later in de P&C-cyclus op terug worden gekomen wanneer dit van toepassing is.

69. Pellerpop (Evenement)

Eén keer per twee jaar wordt Pellerpop georganiseerd. Het huidige budget bedraagt € 10.000 per twee jaar. Om Pellerpop in 2024 te organiseren die aan alle veiligheidsnormen voldoet, is een ophoging van minimaal € 30.000 nodig. Na vaststelling van het kader evenementenbeleid wordt het beschikbare budget voor evenementen nader ingevuld.

70. Adviespunt Scheiden, Kind en Ouderschap (SKO)

Het adviespunt Scheiden Kind en Ouderschap vloeit voort uit de breed gedragen ambitie om een positief opvoed- en opgroeklimaat voor kinderen te bewerkstelligen. Kinderen behoren gezond, fijn en veilig kunnen te kunnen opgroeien. De thema's 'gescheiden ouderschap' en 'ernstige relatieproblemen' zijn belangrijke factoren die het opvoed- en opgroeklimaat van kinderen negatief kunnen beïnvloeden. Het aanbod in Papendrecht vanuit het Adviespunt Scheiden Kind & Ouderschap is kleiner dan in gemeente Dordrecht en Zwijndrecht. Hierdoor is het doelgroep-bereik in Papendrecht aanmerkelijk kleiner dan in Dordrecht en Zwijndrecht. Er zijn een aantal programma's die wenselijk ook ingezet kunnen worden in Papendrecht om te komen tot een bredere preventieve en effectievere aanpak van problemen bij jeugdigen door scheiding, zoals de training ScheidingsAtlas. Dergelijk aanbod is er nog niet in Papendrecht. Het continueren van het adviespunt Scheiden, Kind en Ouderschap bedraagt jaarlijks vanaf 2023 € 33.000. Voor 2023 worden de kosten eenmalig incidenteel gedekt uit de coronareserve.

71. Indexatie programmabudgetten Sociaal Domein

Om het voorzieningen-/ambitieniveau op peil te houden is verhoging van budget noodzakelijk. Meer budget is noodzakelijk vanwege de inflatie en CAO-ontwikkelingen. Het betreft hier onder andere St. Buurtgezinnen, POH'er via Drechtdokters en DVO's met de Dienst Gezondheid & Jeugd. Deze partijen hebben al aangegeven minder te gaan leveren als de nullijn wordt gehanteerd in 2024. Dit betekent dat er vanaf 2024 structureel € 60.000 nodig is.

72. Indexatie contract Louterbloemen

De stichting Dordrechtse Dierentehuis (Louterbloem) voert voor de gemeente Papendrecht de wettelijke taak uit om zwerfdieren op te vangen. Het contract met Louterbloem is verlengd met 4 jaar tot 31 december 2026. Deze hogere kosten bedragen structureel € 7.000.

73. Versterken casusregie Jeugd (Sterk Papendrecht)

Er is te weinig capaciteit op casusregie Jeugd waardoor (vooral bij meer complexe casuïstiek) we niet altijd tijdig de juiste interventies in kunnen zetten. Dit leidt tot vertraging en achteruitgang waardoor op een later moment een zwaardere (dus duurdere) interventie noodzakelijk wordt. De casusregie Jeugd die Sterk Papendrecht uitvoert, moeten we hiervoor uitbreiden en kost vanaf 2024 structureel € 50.000.

74. Versterken casusregie Volwassenen (Sterk Papendrecht)

Er is te weinig capaciteit voor casusregie Volwassenen waardoor (vooral bij meer complexe casuïstiek) we niet altijd tijdig de juiste interventies in kunnen zetten. Dit leidt tot vertraging en achteruitgang waardoor op een later moment een zwaardere (dus duurdere) interventie noodzakelijk wordt. De casusregie Volwassenen die Sterk Papendrecht uitvoert, moeten we hiervoor uitbreiden en kost vanaf 2024 structureel € 100.000.

75. Datagedreven werken Sociaal Domein

Meer preventiegericht en pro-actie gericht werken draagt bij in de aanpak van jeugd(zorg), het sociale domein, veiligheid en Zorg & Veiligheid. Hierbij is data onontbeerlijk om de juiste problematiek binnen casuïstiek en/of complexe vraagstukken en projecten te analyseren. Met de kennis die verkregen wordt uit data-analyse kan tot oplossingen worden gekomen en zijn we in staat de effecten van maatregelen in te schatten. Om dit te kunnen doen is data-analyse capaciteit noodzakelijk in de vorm van een data-analist die informatie verzamelt, analyseert, duidt en adviezen geeft. De kosten hiervan bedragen vanaf 2024 € 70.000 structureel.

76. Versterken en structureel uitvoering Onderwijs Achterstandenbeleid (OAB)

Het onderwijsachterstandenbeleid bepaalt wat er in Papendrecht ondernomen moet worden om (taal)achterstanden bij kinderen van 2,5 jaar tot aan het einde van de basisschool zo klein mogelijk te maken. Er is uitbreiding van capaciteit nodig om de uitvoering van dit beleid te verbeteren en te versterken. Dit kan worden gefinancierd uit de geormerkte Rijksmiddelen onderwijsachterstandenbeleid. De kosten zijn € 25.000 voor 2023 en vanaf 2024 € 50.000 structureel.

77. Dekking SPUK Onderwijs Achterstandenbeleid (OAB)

Dit betreft Rijksmiddelen uit de Specifieke Uitkering Onderwijs Achterstandenbeleid (OAB) die ingezet kunnen worden om de capaciteit op orde te krijgen.

78. Versterken Wonen

Het werkveld Wonen beslaat beleidswerkzaamheden, casus- en ketenregie. De laatste twee zijn in aantallen en uitvoering in het afgelopen jaar toegenomen o.a. gevoed door woningnood. De beleidswerkzaamheden komen hierdoor in de verdrukking. Casus- en ketenregie vragen om een directe inzet en handelen en krijgen daardoor elke keer voorrang boven de andere beleidswerkzaamheden. Het verbeteren en versterken van casus- en ketenregie vraagt om intensivering van capaciteit en kost € 25.000 voor 2023 en vanaf 2024 structureel € 50.000.

79. Effecten Jaarprogramma OZHZ 2023

In de RIB Jaarprogramma OZHZ 2023 uitvoering milieutaken Papendrecht, d.d. 11 april 2023, is de raad geïnformeerd dat het jaarprogramma 2023 van OZHZ is vastgesteld en dat de kosten van de uitvoering van het jaarprogramma passen binnen de begroting 2023. Na inwerkingtreding van de Omgevingswet (per 1 januari 2024) is het budget in de begroting structureel niet meer toereikend. Het structurele tekort wordt momenteel ingeschat op € 56.000 bestaande uit:

- Bodemsaneringstaken (overdracht van provincie naar gemeente): € 22.500 structureel (+ € 13.500 incidenteel in 2024). Het is mogelijk dat de gemeenten voor bodemtaken extra geld krijgen van de provincies.
- Bedrijfsmatige asbestmeldingen niet-bouw: € 13.000.
- E-agenda wordt wettelijke taak en gaat van incidenteel naar structureel: € 20.500.

80. Inpassing trafo's en overige nutsvoorzieningen agv. Energietransitie

Een gevolg van de energietransitie is dat steeds vaker extra nutsvoorzieningen in bestaande openbare ruimte moeten worden ingepast. Voor het warmtenet in de wijk zijn bijvoorbeeld onderstations en tijdelijke warmtecentrales nodig. Door de noodzakelijke verzwaring van het elektriciteitsnetwerk moeten extra trafo's een plek krijgen. Ook de overgang naar glasvezel vraagt soms ruimte. Deze extra trafo's kunnen niet worden weggewerkt achter gevels, maar zullen in vrijwel alle gevallen in de openbare ruimte een plek moeten vinden. In voorkomende situaties biedt de standaarduitvoering onvoldoende kwaliteit en kan bijvoorbeeld een ommanteling in metselstenen gewenst zijn. In zulke gevallen kan een nutsgebouw als casco worden geplaatst en draagt de gemeente voor eigen rekening zorg voor het opmetselen. In praktijk leidt dit tot zowel een hogere ruimtelijke kwaliteit als een grotere maatschappelijke acceptatie. Vanaf 2023 wordt hiervoor € 50.000 structureel vrijgemaakt.

81. Verzekeringen onderwijshuisvesting

De verzekeringspremie van brand- en opstalverzekering onderwijshuisvesting is geactualiseerd op basis van nieuwe taxaties van de panden. Door de waardeinstijgingen stijgen ook de premies voor de verzekeringen. Hiervoor is een aanvullend bedrag van € 35.000 structureel nodig.

82. Actualisatie renteresultaat GREX

Onder voorbehoud van de conceptjaarrekening 2022 is het meerjarig perspectief grondexploitaties (MPG) geactualiseerd. Met uitzondering van de aan de grondexploitaties toegerekende rente staan de complexen neutraal in de begroting. Op basis van het meerjarig perspectief grondexploitaties bedraagt het renteresultaat van de actualisatie in 2023 € 3.500 voordeel, in 2024 € 189.500 positief.

83. Actualisatie meerjarig perspectief grondexploitaties (MPG)

Onder voorbehoud van de conceptjaarrekening 2022 is het meerjarig perspectief grondexploitaties (MPG) geactualiseerd. Het verwerken van de aangepaste plannen in de begroting heeft een neutraal karakter en betreft een administratieve wijziging binnen taakvelden 3 en 8. Voor (duo-)raadsleden ligt ter onderbouwing, onder oplegging van geheimhouding door het college (artikel 87 van de Gemeentewet), het MPG ter kennisname bij de griffie.

84. Actualisatie meerjarig perspectief grondexploitaties (MPG)

Onder voorbehoud van de conceptjaarrekening 2022 is het meerjarig perspectief grondexploitaties (MPG) geactualiseerd. Het verwerken van de aangepaste plannen in de begroting heeft een neutraal karakter en betreft een administratieve wijziging binnen taakvelden 3 en 8. Voor (duo-)raadsleden ligt ter onderbouwing, onder oplegging van geheimhouding door het college (artikel 87 van de Gemeentewet), het MPG ter kennisname bij de griffie.

85. Formatie GROV

Voor de realisatie van diverse ruimtelijke projecten, het vormgeven van het accounthouderschap naar de Provincie, het verwerven van subsidies, het uitvoeren van diverse wettelijke taken (bijvoorbeeld Omgevingswet) en het borgen van diverse beleidsmatige ruimtelijke ontwikkelingstaken is versterking van capaciteit nodig. Concreet betreft dit een beleidsadviseur milieubeleid, een allround projectleider, beleidsadviseur RO/wonen en beleidsadviseur onderwijshuisvesting voor onderwijshuisvestingsvraagstukken. De kosten bedragen in 2023 € 140.000 en loopt op tot € 418.000 vanaf 2024.

86. Dekking vergoeding projectleider

De kosten van projectleiding uit voorstel 85. Formatie GROV zal worden gedekt uit de investeringsprojecten.

87. Implementatie van de Omgevingsvisie

De Omgevingswet treedt per 1 januari 2024 in werking. Gemeenten worden verantwoordelijk voor de uitvoering van de wet. In 2023 worden de voorbereidingen getroffen voor de implementatie. De invoering van de Omgevingswet brengt nieuwe werkzaamheden met zich mee zoals het werken met een Intake- en Omgevingstafel. De nieuwe en uitgebreidere werkzaamheden kunnen niet binnen de huidige capaciteit worden opgevangen. De structurele kosten bedragen vanaf 2024 € 80.000.

88. Beheerplan Openbare ruimte

Het beheerplan Openbare ruimte is bepalend voor de inzet die nodig is om de gewenste kwaliteitsniveaus te realiseren. Eind 2022 is het beheerplan openbare ruimte vastgesteld door het college en bij het collegeprogramma is aangegeven dat rekening moet worden gehouden met een inzet van circa € 400.000. Bij de eerste begrotingswijziging is voor 2023 een incidenteel bedrag van € 290.000 beschikbaar gesteld.

Naar aanleiding van de raadsbehandeling van de Eerste Begrotingswijziging 2023 heeft het college met betrekking tot de beheerplan openbare ruimte een schouw uitgevoerd voor de benodigde structurele middelen voor 2024 en verder. Hier kan worden geconcludeerd dat er voor 2024 en verder een aanvullend structureel bedrag van € 400.000 nodig om de kwaliteit van zowel groen als wegen te kunnen realiseren volgens het beheerplan openbare ruimte. Dit bestaat uit € 90.000 voor het terugdraaien van ombuiging Groen en een aanvullend bedrag van € 110.000 voor het budget groot groenonderhoud. Voor wegen wordt een aanvullend bedrag van € 200.000 structureel gevraagd om, conform het beheerplan, het kwaliteitsniveau B voor Groen te kunnen behalen en het kwaliteitsniveau C voor wegen te handhaven.

89. Storting voorziening onderhoud parkeergarages

In april 2023 is het beheerplan parkeergarages de Meent en de Overtoom vastgesteld door het college. Conform de financiële kaders, wordt de jaarlijkse structureel noodzakelijk storting in de voorziening onderhoud parkeergarages De Meent en De Overtoom beoordeeld. Gezien de gestegen prijzen, is een hogere storting van € 23.000 in de voorziening onderhoud noodzakelijk.

90. Geo-applicatie Omgevingswet

Bij de invoering van de Omgevingswet zal ook met betrekking tot de bestaande geografische datasets, zoals de BGT (basisregistratie grootschalige topografie), BAG (basisregistratie adressen en gebouwen) en BOR (beheersysteem openbare ruimte), bebouwde komgrens, huidige bestemmingsplannen enz. ook de daarbij van toepassing zijnde applicaties aangepast moeten worden. Hiervoor is vanaf 2024 een bedrag van € 50.000 structureel nodig.

Aanvullend is er om de juiste koppelvlakken aan te passen aan de nieuwe systemen voor 2024 een incidenteel bedrag van € 15.000 nodig.

91. Intensivering arbeidsmarktaanpak Werving & Selectie

Het huidige systeem van werving en selectie van nieuwe medewerkers regio is ingericht als een administratieve en operationele HR-dienstverlening, gericht op een korte termijn behoefte per organisatie. Ooit ingericht op 350 vacatures per jaar in de regio terwijl de werkelijkheid laat zien dat wij als regio op 1.000 – 1.200 vacatures per jaar zitten, nu en in de komende jaren, plus een aanzienlijke hoeveelheid inhuur. Deze individuele aanpak van werving per functie werkt in deze krappe arbeidsmarkt niet meer. De huidige traditionele aanpak past niet meer bij de arbeidsmarkt van vandaag en recruitment is een bedrijfskritische functie geworden. We concurreren met elkaar om dezelfde kandidaten en we laten onvoldoende zien wat we als regio en organisatie te bieden hebben, bijv. in samenwerking met bedrijfsleven en onderwijs.

Met de verwachting dat de krapte op de arbeidsmarkt nog jaren zal aanhouden, o.a. door de vergrijzing, is de noodzaak van een nieuwe strategische benadering van het arbeidsmarkt vraagstuk groot. Een nieuw professioneel werving- en selectieproces is daarbij nodig, op de volgende punten:

1. Herinrichting huidige werving- en selectiesysteem tot een strategische recruitmentfunctie voor de regio;
2. Toevoeging campus recruitment als een van de speerpunten binnen de herinrichting;
3. Toevoeging recruitment events als een van de speerpunten binnen de herinrichting;
4. Arbeidsmarktcommunicatiecampagnes gericht op (de belangrijkste) doelgroepen.

5. Onderzoek naar potentie merkontwikkeling van Smart Delta Drechtsteden als employer brand voor de lokale overheid binnen de regio in 2023.

Het is duidelijk dat de wijze waarop werving en selectie t.a.v. de individuele organisaties jarenlang is georganiseerd, ook jaarlijks extra kosten met zich meebrengt voor deze organisaties. Dit zijn de kosten die gemoeid zijn met de inzet van W&S-bureaus en media-adviesbureaus. Deze kosten bedroegen in 2021 ruim € 1 mln. voor de regio. Deze kosten wijken regionaal niet of nauwelijks af van de totale jaarlijkse investeringen die nodig zijn om de nieuwe regionale aanpak te realiseren. Daarbij is de verwachting dat deze nieuwe aanpak besparingen op externe inhuur oplevert. Voor de gemeente Papendrecht komt dit neer op structureel extra kosten van € 73.000 in 2023 aflopend naar € 60.000 vanaf 2026.

Bijstelling Investeringsprogramma 2023 – 2028

Naast financiële bijstelling van de exploitatie is ook het investeringsprogramma geactualiseerd. De mutaties worden in onderstaande tabel toegelicht. De financiële consequenties voor de kapitaallasten zijn als één bedrag opgenomen onder de post "kapitaallasten" in het hoofdstuk financiële ontwikkelingen.

Investeringskredieten	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Nieuw						
Tijdelijke huisvesting De Lage Waard		€ 2.000.000				
Leslocatie Schoorweg 6	€ 60.000					
Vervangingskredieten						
Bijstelling Vervanging damwand Kooijhaven 2024		€ 1.000.000				
Bijstelling Vervanging Verkeersregelinstallaties	€ 60.000					
Vervanging onderdelen liftinstallaties parkeergarage De Overtoom 2024		€ 105.000				
Vervangingsinvesteringen						
Civiele kunstwerken 2028						€ 228.000
Asfaltwegen 2028						€ 1.135.000
OVL vervangingsplan amaturen 2028						€ 185.000
Vervanging straatmeubilair 2028						€ 35.000
Vervanging speeltoestellen 2028						€ 60.000
Speelplaatsen 2028						€ 50.000
PROJ Reconstructies riool basisjaar 2028						€ 2.500.000
Vervangen van bomen en heesters 2028						€ 215.000
Vervanging pompen riolering 2028						€ 100.000
Totaal	€ 120.000	€ 3.105.000	€ -	€ -	€ -	€ 4.508.000

Tijdelijke huisvesting De Lage Waard

De Lage Waard heeft een aanvraag voor tijdelijke huisvesting leerlingen ingediend in verband met een verwachte toename van het aantal leerlingen per leerjaar 2024-2025. We zullen deze aanvraag toetsen conform de richtlijnen in de onderwijshuisvestingsverordening.

Leslocatie Schoorweg 6

Voor het lesgeven aan de minderjarige vluchtelingen die opgevangen worden aan de Seringenstraat 16 is een leslocatie nodig. Het college heeft een deel van het pand aan de Schoorweg 6 aangeboden aan het Stedelijk Dalton Lyceum. Er moeten de nodige aanpassingen gedaan worden aan het pand zodat het geschikt is als leslocatie.

Vervangen onderdelen liftinstallaties parkeergarage de Overtoom 2024

In 2024 is het conform beheerplan parkeergarages de Meent en de Overtoom 2023-2028 noodzakelijk om onderdelen van de liftinstallaties van de parkeergarage de Overtoom te vervangen. De investering bedraagt € 105.000.

Bijstelling Vervanging damwand Kooijhaven 2024

Door met name de gestegen staalprijzen, dient de geplande investering voor de vervanging van de damwand Kooijhaven 2024 te worden opgehoogd naar € 3,5 mln. Dit betekent een verhoging van € 1 mln. op het huidige geplande investeringskrediet.

Bijstelling Vervanging Verkeersregelinstallaties

Voor de vervanging verkeersinstallaties is een krediet beschikbaar gesteld van € 200.000. Bij de uitwerking blijkt dat mede door de stijging van materiaalprijzen (metaal) € 60.000 meer krediet nodig is.

Vervangingsinvesteringen 2028

Het huidige regime van vervangingsinvesteringen wordt conform het vastgesteld beleid doorgezet. De beheersplannen en onderhoudsplanningen vormen de basis voor de opgenomen investeringen. Het betreft de onderstaande investeringen.

- Civiele kunstwerken 2028
- Asfaltwerken 2028
- OVL-vervangingsplan armaturen 2028
- Vervanging straatmeubilair 2028

- Vervanging speeltoestellen 2028
- Speelplaatsen 2028
- PROJ Reconstructies riool basisjaar 2028
- Vervangen van bomen en heesters 2028
- Vervanging pompen riolering 2028

Bijlage 1: Lijst van afkortingen

Afkorting	Betekenis afkorting
BAG	Basisregistratie Adressen en Gebouwen
BBP	Bruto binnenlands product
BGT	Basisregistratie grootschalige topografie
BIZ	Bedrijfsinvesteringszone
BOR	Beheersysteem Openbare Ruimte
CAO	Collectieve Arbeidsovereenkomst
CBS	Centraal Bureau Statistiek
CDOKE	Tijdelijke regeling capaciteit decentrale overheden voor klimaat- en energiebeleid
CPB	Centraal Planbureau
DG&J	Dienst gezondheid & Jeugd
DSO	Digitaal stelsel Omgevingswet
DVO	Dienstverleningsovereenkomst
ECB	Europese centrale bank
ENSIA	Eenduidige Normatiek Singel Information Audit
GALA	Gezond en Actief Leven Akkoord
GFT	Groente, fruit en tuinafval
GGD	Gemeenschappelijke gezondheidsdienst
GREX	Grondexploitatie
GROV	Grondzaken, ruimtelijke ontwikkeling en vastgoed
GRP	Gemeentelijk rioleringsplan
GRS	Gemeenschappelijke regeling sociaal
HR	Human Resources
HVC	Huisvuil centrale
IDO	Informatiepunt Digitale Overheid
IHP	Integraal Huisvestingsplan Onderwijs
MPG	Meerjarig perspectief grondexploitaties
OAB	Onderwijs achterstanden beleid
OOV	Openbare orde en veiligheid
OVL	Openbare verlichting
OZB	Onroerende zaak belasting
OZHZ	Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid
P&C	Planning en Control
PBD	Plastic, blik en drankkarton
PM	Pro Memorie
POH	Praktijkondersteuner Geestelijke Gezondheidszorg
RES	Regionale Energie Transitie
ROB	Raad voor Openbaar Bestuur
SGD	Servicegemeente Dordrecht
SKO	Adviespunt scheiden, kind en ouderschap
SoJ	Serviceorganisatie Jeugd
SPP	Strategische personeelsplanning
SPUK	Specifieke uitkering

Afkorting	Betekenis afkorting
TVW	Transitie Visie Warmte
VNG	Vereniging Nederlandse Gemeenten
VRZHZ	Veiligheidsregio Zuid-Holland Zuid
W&S	Werving en selectie
WKB	Wet kwaliteitsborging voor het bouwen
Wmo	Wet maatschappelijke ondersteuning

